ՏԱՐԻ 45ՐԴ ԹԻՒ 258 Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18/3 ՄԱՐՏ 1902 23 ՁԻԼԿԱՏԷ 18 ՇՈՒՊԱԹ 1317 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS E. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ե. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Ամ. որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղը Ալի ճաւսէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیازی و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه‌سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره‌ده محصوصه

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՄԻՋ. ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ

Շաբաթ կը կարծեն որ Գերմանիոյ կայսեր եղբօր իշխան Հայնրիխի նախագահ Ռուզվէլթի հետ ունեցած տեսակցութիւնները, այսինքն Գերմանիոյ Միացեալ Նահանգաց հետ հաշտ ապրելու ջանքերը, մեծապէս պիտի ազդեն ընդհանուր խաղաղութեան պահպանման։ Ընդհանուր խաղաղութիւն ըսելով բնականաբար պիտի ըմբռնենք հին և նոր աշխարհի ազգերուն իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւններուն սերտ կամ մեղմ կերպարանք մը ստանալը։ Տեսնենք ուրեմն թէ իրօք իշխան Հայնրիխին այցելութիւնը պիտի կարենայ բան մը ընել այդ վեսմ նպատակը իրագործելու համար։

Անոնք որ չեն խաբուիր միջազգային պաշտօնական ցոյցերուն արտաքին հրապուրիչ երեւոյթէն, և մանաւանդ ժամանակակից պատմութեան էջերը հեռատեսելով փորձառաբար հակցած են ազգերու և կառավարութիւններուն ձգտումները, պիտի զգան թէ քաղաքակրթութեան արդի պայմաններուն ազդեցութիւններուն տակ, կառավարութիւնները անհատներու նման դրական ըլլալ սկսած են։

Այս կէտը այնքան յայտնի իրականութիւն մը կը կազմէ որ, աւելորդաբանութիւն մը ըրած ըլլալու վախով գրած պիտի ըլլայինք այս տողերը, եթէ այդքան պարզ ճշմարտութիւններ չուտով մոռցուելու հանգամանքը չունենային։

Իշխան Հայնրիխի Ամերիկա այցելութիւնը այն ատեն միայն կրնայ ծառայել խաղաղութեան պահպանման (մենք չենք ըսեր թէ անպատճառ պատերազմ յառաջ պիտի բերէ...) երբ Հոհէնձոլլէրներու կառավարութիւնը վաշինկթօնի կառավարութեան հետ համբոյրներ փոխանակելով մէկտեղ, միւսնոյն ատեն մոռնայ կամ դէթ մոռնալ ձեւացնէ իր ատելութիւնը և կամ ոխը, օտար երկիրներու հանդէպ։ Այս կէտն ալ կարծենք ճշմարիտ և կամ դէթ հաւանական պէտք է նկատուի։ Արդ, ինչ կարդացինք անցեալ օր Եւրոպական թղթատարով հասած թերթերուն մէջ, Իշխան Հայնրիխ Ռուզվէլթի դրսեւորիարդ Ալիսի տուելիք չգիտնալ Եւէրներուն հետ, Ընթրեցէք մէն ալ կը տանի Ֆիլատելֆիոյ քաղաքին ամերիկեան Գերմանացիներուն զինուոր ընկերութեան նուիրելու համար։ Եւ գիտէ՞ք ինչ տեսակ թեթանոզ մըն է այդ, կը կարծէ՞ք որ Քրիւբի և կամ Էսաբնի միւս գործարաններէն եկած ըլլայ։ Ո՛չ, այդպէս չէ, այդ թեթանոզը 1870-1871ի, այսինքն Ֆրանգո-Գերման պատերազմի միջոցին գերման զինուորներուն Ֆրանսացիներուն ձեռքէն խլած թեթանոզներէն մին է։

Իշխան Հայնրիխի նախաձեռնութեամբ այդ միւնոյն թեթանոզը մեծ հանդէսներով պիտի զետեղուի յիշեալ պատերազմին մէջ մեռնող Ֆիլատէլֆիացի գերման զինուորներուն յիշատակին համար կանգնուած դամբարանին մէջ։

Ինչ պիտի նշանակեն այդ հանդէսները, և արդէն ինչ կը նշանակէ այդպիսի թեթանոզի մը իշխան Հայնրիխ կողմէ Ամերիկա տարուիլը։ Որքան որ ալ միամիտ ըլլալ ուզենք նորէն պիտի մտածենք թէ, Հոհէնձոլլէրները յիշեցնել կ'ուզեն բոլոր աշխարհի— և այս 32 տարի վերջ— թէ, իրենք ժամանակին ջախջախեցին Ֆրանսան Մեցի և Սէտանի մէջ, Վերսայլն ալ գրաւեցին, Բարիզն ալ պաշարեցին, Ֆրանսայի հինգ միլիառ ֆրանգն ալ առին, վերջապէս Ալզաս-Լորէնն ալ իրենց պահեցին։

Զգոյշ խորհողներ և կամ հեռատես քաղաքագէտներ չպիտի պակսին անշուշտ հարցնելու թէ ինչ պէտք կար որ այսօր Գերմանիոյ կառավարութիւնը բան գործ ընէր վիրաւորելու Ֆրանսան, Ֆրանսան որ միշտ կրնայ պարծենալ Լա Ֆայէթի անունով գաւակ մը ծնած ըլլալովը, և այդ գաւակին մինչոյտ մեծ դեր մըն ալ ունեցած ըլլալովը, Միացեալ Նահանգներուն բրիտանական լուծէն ազատելու այնքան դժուարին ձեռնարկին մէջ։

Արդ, Անոնք որ կը կարծեն թէ իշխան Հայնրիխի Ամերիկայի այցելութիւնը մեծապէս պիտի նպաստէ միջազգային խաղաղութեան [illegible] հարցնեն իրենց խորհող խղճին [illegible] թէ, միթէ Գերմանիոյ այս վարքագիրը կրնայ ծառայութիւն մը բրած ըլլալ իրեն վերագրուած նպատակին։ Միթէ Ֆրանսացոց ցեղային հպարտութիւնը չպիտի վիրաւորի և կամ չպիտի բորբոքի։

Լսել է որ [illegible] խաղաղասիրութեան [illegible] բան մը չընելէ զատ, թերեւս [illegible] ուղղութեան մը հետեւած կ'ըլլայ Եւրոպիոյ մէջ։

Գանք այժմ նոր աշխարհի խաղաղութեանը։ Անոնք որ միամիտ ըլլալու է համարեալ հաշտ թէ Գերմանիա մոռցած է Վէնէձուէլլայի խնդիրը, այսինքն Գարագասի կառավարութեանէն ունեցած գժտութիւնները։ Իշխան Հայնրիխի այցելութենէն առաջ կ'ըսուէր թէ Գերմանիա վերջնագիր մը պիտի զրկէ յիշեալ կառավարութեան։ Արդէն այս պատուս մինչ իսկ գերմանական զրահաւորներ կը շրջին Լա Կուէյրայի ջուրերուն մէջ։ Այդ միջոցին ըսուեցաւ թէ Վաշինկթոնի կառավարութիւնը պիտի միջամտէ խնդրոյն —բնականաբար նորէն Մոնրոյի վարդապետութեան հետեւելով— և չպիտի թողու որ Գերմանիա սպառնայ Վէնէձուէլլայի անկախութեանը և կամ հողային ամբողջութեանը։ Ինչ որ է, ընդհանուր կարծիքը սա է թէ Միացեալ Նահանգները ի հարկին պիտի պաշտպանեն Փոէրկէվէնէոյէն։

Մեզ համար, հաւանականը այն է թէ Գերմանիա կը ջանայ այս պահուս հաշտ ապրիլ Ամերիկացւոց հետ որպէս զի մօտալուտ ապագայի մը մէջ կարենայ հնազանդեցնել Վէնէձուէլլան։

Այդ պարագային Պերլինի կառավարութիւնը նորէն ծառայութիւն մը մատուցած չպիտի ըլլայ խաղաղասիրական ոգւոյն, քանի որ ծայրագոյն պարագաներու մէջ կրնայ ըլլալ որ Վէնէձուէլլա դիմադրէ, և վերջապէս երկուստեք մասնաւոր յարձակումներ տեղի ունենան։

Գալով այն կարծիքին թէ իշխան Հայնրիխի այցելութիւնը պիտի մոռցնէ սպանօճառներկեան պատերազմի միջոցին ծովակալ Տիէթրիշի բռնած ընթացքինհետեւանօք երկու կառավարութիւններուն մէջ գոյացած ցրտութիւնը, մենք այս մասին ալ մեծ հաւատք մը չունինք։ Այո՛, վերոյշեալ այցելութիւնը հաւանականաբար ասպիսին մը պիտի մոռցնէ թիւրիմացութիւնները, այլ սակայն ոչ բոլորովին, և կամ ոչ այնքան լրջօրէն, և արդէն տարբեր կարծիք ուենցողները կրնան մտածել թէ ծովակալ Տրվէյի Վաշինկթոնի գերման դեսպանին հրաւէրին չպատասխանելը իմաստալից է այս տեսակէտով։ Ոչ թէ միայն Տէվէյ չընդունեց այդ հրաւէրը, այլ բոլոր միւս ամերիկեան այն նաւային հրամանատարները և կամ պաշտօնեաներն ալ որոնք մասնակցած էին Քավիթի պատերազմին։

Գերմանիա և Միացեալ Նահանգները եթէ փոխադարձ մտերմօրէն ապրիլ իրարու հետ, նախ պիտի մտածեն մաքսային սակացոյցներուն խնդիրները կարգադրել իրենց մէջ, այդ է սա ամէնէն աւելի իրական և շօշափելի կէտը։ Այդ սահմանէն դուրս չի յուսացուիր որ, Ամերիկացիները քաջալերեն Գերմանացիներուն գաղթային ծրագիրները...։ Հետաքրքրական է գիտնալ թէ երկրագունդին որ մասերուն մէջ այդ երաշտները իրականանալու հանգամանքը ունին։ Եթէ Ափրիկէի մէջ է, հոն Ամերիկացին գործ չունի, և եթէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, գէթ յիշելու է թէ դեռ երէկ ստորագրուեցաւ չինեւճաքոնական դաշնագրութիւնը։ ապա ո՞ւր, չգիտեմ ո՞ւր, Հարաւային Ամերիկայի մէ՞ջ արդեօք։ Բայց կրնա՞նք մոռնալ Մէքսիկայի համամերիկեան ժողովը ուր Բերլին, Վէնէձուէլլա, Պրազիլիա, Զիլի, և ուրիշ կառավարութիւններ պէտք եղածէն աւելի ապացոյցներ թէ իրենք ալ Հիւսիսային ամերիկացիներէն ոչ նուազ արթուն են։

Այս ամէն խորհրդածութիւններէն զատ, յիշելու է նաև թէ Ամերիկացիները Գերմանացիներուն չափ ճարպիկ և դրական մարդիկ են։

Ա. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԿԵԱՆՔԻ

ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ(?)

Մամանակէ մը ի վեր, քննադատելու սոսկալի համաճարակ մը կը սիրէ մեր լրագրութեան մէջ։ Գրիչ մը բռնողն ու երկու խօսք լպրտողը շուտը խմբագրատուն կ'առնէ, ասոր անոր սխալները քննադատելու համար։ ու երբ՝ մահացու մեղքը գործես, հարցնելու այս պարոններէն մէկուն թէ՝ ինչ է արդեօք այս իրարանցումին պատճառը, պատասխանը սոսկալի նայուածք մը ու իբր ողորմութիւն տրուած առհասարակ սա խօսքը։ «Զե՞ս գիտեր, պարո՛ն, լրագիր չենք կարդար, կը քննադատենք, կը փնտռենք ի թէ արդեօք, Պարոնեան մը կայ, Տակիտոս ու Սուիտոնիոս ե՞րբ ծնան, քանի՞ տարեկան էին, օրուան ո՞ր ժամուն կը ճաշէին ու ասոնց պէս խել մը պատմական խոշոր սխալներ։ պիտի քննադատենք, պիտի դատափետենք, մինչեւ որ մեր վկայական ունենալը, մեր պատմագէտ ըլլալը, ի լուր Զինանատնի և Հնդկաստանի հռչակենք»։ Ու դուն ալ, երբ չմորած՝ խօսակցիդ երեսը կը նայիս թէ՝ արդեօք մի գուցէ խենթ ըլլայ, կը տեսնես Պ. Քնադատը որ արդէն խմբագրատան սանդուխներէն վեր կը վազէ։ Ու ամէն խմբագրատան առջեւ, անպատճառ ասոնցմէ մէկուն կը հանդիպիս։

Այո՛, սիրելի ընթերցող, ձեզի հետ, ես ալ համակարծիք եմ թէ, քննադատութիւնը բացարձակ և զօրաւոր պէտք մըն է՝ ուղղիլն ճամբան բանալու համար, բայց... պարագային համեմատ, եւ ոչ թէ, «մուկը ծակէն եկաւ, ինչո՞ւ ծակը մատ»ը՝ խնդրոյ նիւթ ընելով, ելլալ լրագրական, այն թանկագին միւնակները ոչնչարանութիւններով լեցնել, երբ աւելի հրատանգիչ գրբուածքներ կրնան ժողովրդին օգտակար ըլլալ։ Ու շատերու համար, քննադատութիւնը լոկ դիմակ մըն է, որուն ետեւ ապաստանելով, կ'ելլան անձնական հաշիւներ մաքրելու ու այդ տեսակ քննադատականներու բովանդակութիւնը, կրնամ հաւատալ որ հարիւր առ հարիւր հայհոյութենէ անդին չեն անցնիր։ Ու կը հարցնեմ, ինչ կը յուսաք դուք այս տեսակ քննադատականներէ. օգո՞ւտ,—հակառակը, ըստ իս։ Չէ՞։

Ամէնէն աւելի ժամանակն է խրատութեան, մաքրելու համար հրապարակը գրաւող արդի քննադատութիւնները։

Ու երբ օտար լրագիրներ, միշտ իրենց թերթը հանրութեան աւելի մօտեցնելու կը ջանան, մէկ լաւն ու օգտակարը ընտրելով իրենց թերթին խմբագրութեանը համար, մենք միշտ հակառակն է որ կը գործենք. անխիղճ կը հրատարակենք, ինչ որ անցնի ձեռքերնիս, բաւ է որ թերթը ամբողջովին կը լեցնայ ու մնացեալը, հոգ չէ։ Ու կը սպասենք որ մեր թերթերն ալ կարենան օտար լրագիրներու քանակին հասնիլ։ կ'աղաչեմ, ըսէ՛ք սա ձեր գիտցած միջոցներո՞վը, բայց չէ՛, շատ ու շատ կը սխալիք։ Ինչ, կը կարծէ՞ք որ կարգ մը անձերու լպրտուքները կ'արժեն կարդացուիլ, երբ անոնք յօդուածի սղութենէ յառաջ եկած են եւ ոչ այլ ինչ։

Եւ գիտէ՞ք, այս ամէնը գիտնալէս վերջն անգամ, տակաւին կուզենք որ ժողովուրդը կարդայ, այդ անճոռնիութեան հրաշակերտները, իբր հաղուագիւտ բաներ մը և այդ գրուածքներէն ալ օգուտ մը քաղէ ։։։ Է՛հ, ըսելիք չկայ շիտակը։ Ու երբ կը տեսնանք ժողովրդին ցուրտ վերաբերումը հանդէպ լրագրութեան, կ'ելլանք կ'ըսենք թէ չեն կարդար, թէ տակաւին չեն ըմբռներ լրագրի մը օգտակարութիւնը, թէ հացը որչափ որ անհրաժեշտ է մարմնոյն մնունդ տալու համար, նոյնպէս և լրագիրը պէտք մըն է մտքին համար. ու տակաւին ասոնց պէս շատ մը խրատականներ։

Այո՛, սիրելի ընթերցող, շատ ճիշտ է. համայնքի մը պարտականութիւնն է խրախուսել իր թերթերը, ըլլայ բարոյապէս թէ նիւթապէս։ Ու մենք ալ ասոնք ժողովրդէն պահանջելու համար իրաւունք մը ունենալ պէտք ենք, ու այդ իրաւունքը ուրիշ բան մը չէ, բայց եթէ, խնամուած ու կոկուած թերթի մը ներկայացնել ժողովրդին, հրանդիչ կտրներով, փոխանակ հայհոյական քննադատականներով խճողելու զայն։ Եւ ամէն անոնք՝ որոնք բաներ մը գրելու իրենց մարմնին յանդուգն տալ կ'ուզեն. միշտ լաւն ու օգտակարը թող ընտրեն իրենց իր նիւթ, ապա թէ ոչ, լրագրական էջերը, կոփտարտիկներու վայրեր չեն։

Առ այժմ այսչափ։

Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։

ԳՐԻԳՈՐ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ԱԼԵՏ. ՀԱՅՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ

Գաղութական ժողովոյ նորաշէնքի երեւելիները.—Նիկոմիդիոյ գաւառ. ժողովը՝ որ ընթացիկ ամսոյս սկիզբը (Փետր. 1ին Ն. Տ.) Պարտիզակի մէջ տեղի ունեցաւ, այժմէութիւն կու տայ մեզի քանի մը տեղեկութիւն հաղորդելու օգտակար «Մանզումէ»ի ընթերցողներուն գաւառիս Աւետ. Հայոց գործերուն վիճակին վրայ։ Անկէ 8-10 տարի առաջ գաւառ. ժողովոյ անդամները կը կազմէին գաւառի զանազան գիւղերու և քաղաքներու մէջ գտնուող բողոք. ժողովրդեան կողմէն ընտրուած իբրեւ ներկայացուցիչ երկերկու անձեր, որոնց մին տեղւոյն քարոզիչը, և եթէ քարոզիչ չկար՝ դասատուն, և մէկ մըն ալ ժողովուրդէն ուրիշ անձ մը ժողովրդեան մեծամասնութեան քուէով ընտրուած։ Ասոնք կը ներկայացնէին իրենց տեղական ժողովրդեան անտեսական, իմացական և եկեղեց. վիճակները։ Այս ժողովոյ անդամակցող քարոզիչին կամ պատուիրակ ուսուցչին երթեւեկի ծախքը՝ միսիոնարութիւնը կը հոգար, իսկ աշխարհական ներկայացուցիչները զինք ներկայացնող ժողովուրդը։ Եւ յետոյ, այս գաւառ. ժողովները երբեմն պարբերաբար տեղի կ'ունենային նաեւ գիւղերը, որոնց մէջ միայն հաճելի անակնկալ մը, այլ նաեւ կրթիչ, բարոյացուցիչ ազդեցութիւն մըն ալ կ'ընծայուէր տեղացի ժողովրդեան։ Սակայն 5-6 տարիներէ ի վեր կեդրոնացման դրութեան հետեւելով, և թէ՛ խնայողութեան համար, նկատելով որ Պօրտը միսիոնարին նիւթապէս չօգներ և սա ալ գաւառին կրօնական անհրաժեշտ պէտքերուն հասնելու անբաւական է, յարմար սեպուեցաւ որ այլ ևս գիւղերը գաւառ. ժողովոյ ներկայացուցիչ չը զրկեն. մանաւանդ թէ քանի որ գիւղերուն մէջ, որոնք են Դրնճլար, Գուրտպէլէն, Զէնկիլէր, Օվաճիգ, Խասկալ, Թամլըգ, Արմաշ, Սապանճա, Արսլան պէկ, Բարցի և Էջմէ (Կէյվէ) Աւետարանի գործը դադրեցուցած ալ են։ Ըստ այսմ, գաւառ. ժողովոյ անդամակցելու և ներկայացուցիչ զրկելու իրաւունք պիտի ունենան միա՛յն Նիկոմիդիոյ, Պարտիզակի և Աստաբազարի եկեղեցիները իբրեւ կազմակերպեալ ժողովուրդ։ բաց ասի այս երեք եկեղեցիներն ու ժողովուրդները իրե՛նք պիտի հոգան իրենց պատուիրակներու, եկեղեցական ըլլա՛յ թէ աշխարհական, երթեւեկի ծախքը ու միա՛յն յետ այսօրիկ այս երեք կեդրոններուն մէջ տեղի պիտի ունենան պարբերաբար տարուան մէջ տեղի ունեցող գաւառ. ժողովներ։—Նիկոմիդիոյ գաւառ. ժողովը՝ որ ընթացիկ ամսոյս սկիզբը (Փետր. 1ին Ն. Տ.) Պարտիզակի մէջ տեղի ունեցաւ, այժմէութիւն կու տայ մեզի քանի մը տեղեկութիւն հաղորդելու օգտակար «Մանզումէ»ի ընթերցողներուն գաւառիս Աւետ. Հայոց գործերուն վիճակին վրայ։ Անկէ 8-10 տարի առաջ գաւառ. ժողովոյ անդամները կը կազմէին գաւառի զանազան գիւղերու և քաղաքներու մէջ գտնուող բողոք. ժողովրդեան կողմէն ընտրուած իբրեւ ներկայացուցիչ երկերկու անձեր, որոնց մին տեղւոյն քարոզիչը, և եթէ քարոզիչ չկար՝ դասատուն, և մէկ մըն ալ ժողովուրդէն ուրիշ անձ մը ժողովրդեան մեծամասնութեան քուէով ընտրուած։ Ասոնք կը ներկայացնէին իրենց տեղական ժողովրդեան անտեսական, իմացական և եկեղեց. վիճակները։ Այս ժողովոյ անդամակցող քարոզիչին կամ պատուիրակ ուսուցչին երթեւեկի ծախքը՝ միսիոնարութիւնը կը հոգար, իսկ աշխարհական ներկայացուցիչները զինք ներկայացնող ժողովուրդը։ Եւ յետոյ, այս գաւառ. ժողովները երբեմն պարբերաբար տեղի կ'ունենային նաեւ գիւղերը, որոնց մէջ միայն հաճելի անակնկալ մը, այլ նաեւ կրթիչ, բարոյացուցիչ ազդեցութիւն մըն ալ կ'ընծայուէր տեղացի ժողովրդեան։ Սակայն 5-6 տարիներէ ի վեր կեդրոնացման դրութեան հետեւելով, և թէ՛ խնայողութեան համար, նկատելով որ Պօրտը միսիոնարին նիւթապէս չօգներ և սա ալ գաւառին կրօնական անհրաժեշտ պէտքերուն հասնելու անբաւական է, յարմար սեպուեցաւ որ այլ ևս գիւղերը գաւառ. ժողովոյ ներկայացուցիչ չը զրկեն. մանաւանդ թէ քանի որ գիւղերուն մէջ, որոնք են Դրնճլար, Գուրտպէլէն, Զէնկիլէր, Օվաճիգ, Խասկալ, Թամլըգ, Արմաշ, Սապանճա, Արսլան պէկ, Բարցի և Էջմէ (Կէյվէ) Աւետարանի գործը դադրեցուցած ալ են։ Ըստ այսմ, գաւառ. ժողովոյ անդամակցելու և ներկայացուցիչ զրկելու իրաւունք պիտի ունենան միա՛յն Նիկոմիդիոյ, Պարտիզակի և Աստաբազարի եկեղեցիները իբրեւ կազմակերպեալ ժողովուրդ։ բաց ասի այս երեք եկեղեցիներն ու ժողովուրդները իրե՛նք պիտի հոգան իրենց պատուիրակներու, եկեղեցական ըլլա՛յ թէ աշխարհական, երթեւեկի ծախքը ու միա՛յն յետ այսօրիկ այս երեք կեդրոններուն մէջ տեղի պիտի ունենան պարբերաբար տարուան մէջ տեղի ու-

---

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ (44)

ԿՈՐՈՆ

ԺԱՎԷԼ

ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ

Գ.

ԲԱՐԻԶԻ ՓՈՔՐ ԴԺՈԽՔՆԵՐԸ

—Բանջարեղէններու խնձոյք մը, կ'ըսէր Լբրիշ, կեանքին մինչեւ վերջը ալ մարդ կը գտնի բանջարով միս ուտելէ...։ Զափազանց շատ են...։

. . . . . .

Երկրաչափն ու իր ընկերը այդ հասատաութեան գեանայարկը, գինետուն մը, որ Մէրոյ Շոռնը այլանդակ նշանաբանը կը կրէր, մնացեր էին։

— Հոս աւելի հետաքրքրական է, շատ տեսակ թերթեր պիտի տեսնենք, կ'ըսէր ոստիկանը...։ Աւելի աղէկ է հոս կենալը քան երթալ վերը փակուիլը։

Ցետոյ ուտելը վերջացնելով.

— Եւ սակայն, եկէք անգամ մը հոն ալ երթանք տեսնենք։

Եւ վեր ելան այնքան նեղ սանդուղէ մը, որ միջին հասակով մարդ մը հոնկէ անցնելու համար պէտք էր ուսերը կրցածին չափ նեղցնել, և վրայի յարկը ելան ուր սովորական ու առանց մասնաւոր դրշմի փոքր սրահներու մէջ, սեղաններ դրուած էին.

— Հետաքրքրաշարժ բան չի կայ բնաւ... Գիշերային ճաշարան մը... բայց թօհաքը հոստեղի յաճախորդներուն մէկ մասն է...։

Ճիշդ այդ վայրկեանին ալ երեք անձեր վեր կ'ելլէին, երկու երիկմարդ և յետոյ կին մը, որ չտեսի պէս փաթթեր էր վիզը իրական ճագարի մորթէ բէլերին մը, ու գլուխն ալ դրեր էր չափազանց երկայն փետուրներով խոշոր գլխարկ մը. պզտիկ էր, ոչ շատ սիրուն, ու ձայնը անքուն մնալէն մաղած։

Մարդոցը մին մասնաւորապէս գրաւեց Բօպէրի ուշադրութիւնը։

Բաւական խնամքով հագուած կ'երթար, ճեպ ճերմակ ճերմակեղէնով. բայց իր կարճ վիզնը, ծունկերուն վրայ սեղմուած տափատը, իր փողկապին բոցի գոյնը, մասներուն վրայ մատանիներու չափազանց առատութիւն մը յայտնի կ'ընէին իր վարնոց ճաշակը որ միայն մասնաւոր շրջանակի մը մէջ կ'ուռնենան։

Ոստիկանը երկրաչափին արմուկին դպաւ.

—Զարմանալի բան, չափազանց կանուխ է ելեր ասօր, սա տեղի մարդը... Անպատճառ սխալած ըլլալու է, սովորականէն ժամ մը առաջ եկած է...։

Մարդը հասկցաւ որ իր վրայ կը խօսէին... Լբրիշին գէշ ակնարկ մը նետեց, յետոյ յանկարծ կարմրեցաւ և կռնակը դարձուց անանկ կերպով որ անկէ չտեսնուի։

Բայց բարակին աչքը սուր էր... Մարդուն դէմքը լոյսին մէջ աղէկ մը տեսածին պէս, անոր անուն մը դրած էր...։

Եւ երբ վարը ոտքէներուն առջեւ սեղան նստաւ.

—Ուսանողը, հին ծանօթ մը, ըսաւ նորէն խօսելով այնքան տարօրինակ կերպով հագուած պարոնին վրայ... Բուռասիէն, զոր հինգ տարուան այցելութեան մը համար զրկեցի զինքը, երկար տանէ ի վեր դարձած ըլլալու չէ...։ Զուզեց զիս ճանչնալ։ Բէն չեմ պահեր... կը յիշեմ իր ձերբակալութիւնը... Բօլբլուառ պուլվարին վրայ էր, կէթէն ոչ շատ հեռու... Երկու հոգի էինք, կը պարտէինք բաղդին սպասելով... Մէկէնիմէկ ձայներ կ'իմանանք... կը վազենք ու կը տեսնենք որ երկու աւազակներ գինովի մը վրայ են ինկեր... Գինովը կերած հարուածներէն քիչ մը ինքզինքին եկած, քաջաբար իր դրամը կը պաշպանէր... Մէյ մըն ալ կը տեսնենք որ մեր երկու երիտասարդները դանակնին կը հանեն... Այդ անպիտանները բաց օդին բնաւ չեն պըտրիր առանց այդ խաղալիկներուն... Ա՛լ կ'երեւակայէք թէ ի՛նչ կերպով կը նետուինք ատոնց վրայ, իրաքանչիւրնուս մէկ հատ կ'ի՛նար... իմ գործս «Ուսանող»ին հետ էր... Ասանկ կը կոչէն զինքը, որովհետեւ կարդալ չի գիտեր... անկարելի եղած է գլխուն մէջ այբուբեն մը սեղմեցնելը...։

Գործերնիս լմնցուցեր էինք, եթէ սա անիծեալ գինովը չըլլար որ անոնց հետ մէկ եղաւ ու վրաս յարձակեցաւ...։ Հասկնալի է, գործը քանի կ'երթար այնչափ վատնգաւոր կը դառնար...։ Ուրիշ ճար չի կար, անանկ յարմար կուսի մը կը փակցնեմ գինովին որ կ'երթայ կը փռուի սալայատակին վրայ... բայց բրած շարժումիս մէջ քիչ մը թոյլ ձգեր էի Ուսանողը... ու վա՛ղդ, կծիկը դրաւ...։ Անցորդ մը որ կ'ուզէր ճամբան կտրել կուրծքին դլխու հարուած մը տուաւ ու անցաւ... բայց կրցի ետեւէն հասնիլ։

(Շարունակելի)

նենալիք քառամսեայ երեք աւագ ժողովները, տեղւոյն և կլիմային համեմատ սա կարգացոյցով.— տարւոյն առաջին նիսան, որ ձմրան մէջ կը պատահի՝ Նիկոմիդիա, ուր կլիման բաղդատաբար չատ մեղմ և բարեխառն կ'ըլլայ, Բ.ը Գարնան՝ Պարտիզակի մէջ, ուր այդ եղանակին մանաւանդ ամէն ինչ հմայիչ և բանաստեղծական կ'ըլլայ, իսկ Աշունին ալ՝ Ատաբազար: Արդ, այս կանխորոշ ժամանակացոյցին հաւնիսատ, ինչպէս որ «Բիւրակն» ալ ատենին գրած էր, Նիկոմիդիա տեղի պիտի ունենար այս 1902 տարւոյ Ա. նիսան, սակայն չենք գիտեր ի՛նչ պատճառաւ, (ըստ ոմանց Նիկոմիդիոյ քարոզչական խնդիրը) Պարտիզակի մէջ տեղի ունեցաւ: Կ'իմանանք թէ այս ժողովին նկատելիք երեք գլխաւոր խնդիրներն եղած են 1. Նիկոմիդիոյ, Պարտիզակի և Ատաբազարի եկեղեցիներուն շինութեան և նորոգութեան ծախուց և արտօնագրի խնդիրը, 2.— Նիկոմիդիոյ հոգ. պաշտօնէութեան խնդիրը և 3.— Դրնճլարի ժողովրդեան երեք տարիներէ ի վեր հոգեւորապէս լքուած, երեսի վրայ ձգուած վիճակը...:

Ժողովրդոյն վարժարանները.—Պարտիզակի Աւետ. Հայոց վարժարաններու պատ. հոգաբարձութիւնը՝ փափագելով իր ժողովրդային մանչերու վարժարանին յառաջդիմութեան նոր փայլ և զարկ մը տալ, յատկապէս խնդրեր է տեղւոյն ամերիկեան բարձր. վարժարանի պատ. տեսչութենէն՝ որպէս զի յետ այսորիկ մինչև որ աշակերտ մը ժողովրդային վարժարանին ընթացքը չաւարտէ ըստ դասաւ. ժողովոյ ուսումն. խորհրդոյ նորոգ գծած ծրագրի, չընդունի իր վարժարանը: Այս կարգադրութիւնը ժողովրդային վարժարանին համար ոչ միայն բարոյական, այլ և մնտեսական տեսակէտով ալ չատ օգտակար պիտի ըլլայ. վասնզի, ասկէ առաջ ծնողքներ փափագելով որ իրենց մանչ զաւկերը կանուխէն վարժուին բարձր. վարժարանի կեանքին՝ հո՛ն կը ղրկէին, բայց միւս կողմանէ ժողովրդ. վարժարանը հետզհետէ կը տկարանար, քանի որ աշակերտներու պակսելովը կը պակսէին նաեւ ամսաթոշակները: Բայց ասոի կը պատահէր որ աշակերտ մը ոչի՛նչ պատճառով մը, որով սիրոյ նեղանար, կամ ուսուցչին չէր հնազանդեր, իբրեւ ելից հնար կը դիմէր բարձր. վարժարանի և ասկէ՝ չարիքներու անվերջ շղթայ մը վարժարանին շուրջը փաթաւուած: Նիկոմիդիա՝ եւ 2-3 տարիներէ ի վեր այս գովելի ուղղութեան կը հետեւի: Այս ծրագրէն դուրս կը գրծեն միա՛յն Ատաբազարցիները, որոնց ժողովրդ. մանչերու վարժարանը ծայր ատիճանի անկեալ կերպարան մը ունի և ի՛նչպէս չուսնին, քանի որ 40-50 աշակերտներու թէ՛ հսկողութեան և թէ՝ դասաւանդութեան հոգը ամսականը 150-200 ղ.ն նոց մէկուն յանձնած են, խնդիրը ուսուցչին կարողութեան վրայ չէ, այլ՝ վարձատրութեան, որու մասին Ատաբազարցիք պէտք է խոստովանիլ թէ անշքա՛ն ժլատ են. կերպով մը պէտք է խոստովանիլ թէ յանցանքը իրե՛նցն ալ չէ, այլ՝ գաւառ. ժողովին՝ որ գաւառին մէկ ծայրէն միւսը, գիւղի մէջ ըլլա՛յ թէ քաղաքի մէջ, պաշտօնավարող (խնդիրը ժողովրդային վարժարաններուն վրայ է, ո՛չ թէ երկու բարձր. վարժարաններու, մանչոց և աղջկանց, ուր պաշտօնավարող ուսուցիչները ամէն դիւրութիւններ վայելելով հանդերձ լիաուռաալ թոշակ կը ստանան և եթէ քիչ մը սանկ տկարանաց ալ՝ քանի մը ամիս կամ տարի մը բացառիկ պարապուրդի շնորհն ալ կը վայելեն) ուսուցչաց ամսաթոշակ սահմանած է 150-200 ղրշ.ա՛լ դժուար չէ երեւակայել այն խեղճ ու կրակ, ինկած վիճակը՝ զոր կրնան ունենալ այս ամսական 150-200 ղրշով. կառավարուող վարժարանները: Կար ժամանակ մը երբ մեր ազգ. պատ. ուսուցիչները նախանձով կը դիտէին բողոքական ուսուցիչներու բարւոք վիճակը, սակայն հիմա ատոր բոլորովի՛ն հակապատկերն է: Պատճառը ուրիշ բան չէ, եթէ ո՛չ՝ բողոք. մենծ աղաներուն անտարբերութիւնը հանդէպ վարժարանաց, քանի որ իրենք իրենց աղաքները դեռ ժողովրդ. վարժարանին ընթացքը չբոլորցուցած, և ի՛նչ ընթացք... կը քաշեն կ'առնեն և կը ղրկեն բարձր. վարժարաններ և Գոլէճներ. ա՛լ որո՛ւ փոյթ թէ ի՛նչ կ'ըլլայ ժողովրդ. վարժարանը և ի՛նչ՝ աղքատին զաւակը: Պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ՝ այս երեք տեղերուն մէջ Նիկոմիդիոյ մանչերու վարժարանը մանաւանդ բացառիկ դիրք մը ունի, իր մասնաւոր ծրագիրը գաւառ. ուսմն. խորհրդոյ ծրագրին վրայ չափուած ձեւուած և ամէն կերպով ջանադիր է իր վարժարանաց մակարդակը (կրթական) բարձր բռնել, որուն համար չնչած է նաեւ 150-200 ղրշնոց. ամսաթոշակով ստորուկի նման ուսուցիչ վարձելու յոռի սկզբունքէն:

Եւ եթէ Բողոք. ժողովուրդը կրթական հասուն և լեցուն հունձք և արդիւնք կը ապասէ, պէտք է աւելի զոհողութիւն մը ընէ, լաւ վարձատրէ իր զաւկերուն մտքին ուսուցիչը կրթիչը, դիրք ու կարեւորութիւն տայ որչափ պատուելին... դէթ կիսով չափ ալ ապագայ սերնդեան դաստիարակին, մէկ խօսքով բարեփոխել այդ յոռի վարձատրութեան սկզբունքը, արմատախիլ ընել, քերել ջնջել այդ ուսուցչութիւնը ու վարժարանները ստորնացնող սկզբունքը և այն ատեն արդիւնքը ընտիր պիտի ըլլայ: Եւ ցորչափ այս յոռի սկզբունքին պինդ կը փարին, կը մնան, թող վստահ ըլլան թէ օր աւուր վրայ ոչ թէ միայն վարժարանները աւելի պիտի խլնան, ետ մնան, այլ և ժողովուրդն ամբողջ, քանի որ առաջի կարգ անցած է սա խօսքը թէ ժողովուրդի մը կրթութեան և յառաջդիմութեան աստիճանացոյցն է վարժարանը, դպրոցը:

Ժողովրդ. վարժարանաց մասին՝ առ այժմ այսչափ:

ՍՐԱԿՆ

ԽԱՐԻՃԻՑԵԼԻ

ՄԱՆԶՈՒՐԻ ԱՀՎԱԼԸ.— Բէքինտէն «Թայմզ» կաղէթասընա իշար օլունտուղունա կէօրէ, Ինկիլթէրա-Ճաբոնիա իթթիֆագը՝ հէնոգ Մանչուրիտէ չաեի օլմամշ տրը Նիու-Զուանկ չըմնարթիրի կէրչի ալէլմըշ վէ հէր կիւն թրէնլէր կիտուպ կէլմէքտէ իսէ տէ, մուվագաթի քէօթրիւլէր եէրինէ տաիմի քէօթրիւ ինչատթը իչուն իսթիսար օլունան ամէլիյատի իլէրլէմէօր: Պունունլա պէրապէր, խաթթ հիւնը մուհաֆազա օլունմագտա օլուպ, չըմնարքիր կէչինմէնտէ պուլունան մէմալիքտէ սուչ ու ատաեիշ եէրլէշմիշ տիր: Ճաբոնիա-լիլար Մանչուրի զրթասընտա պաեէթ պէտիւք պիր ֆաալիյէթիլէ թիճարէթ իսիէօրլոր: Պունլար Մանչուրի չըմնարքիրի իլէ տաիմի սուրէթլէ սէհատթ իթմէքտէ, վէ տախիտէ բէք չօղ չէհիր վէ գասասալարտա Զինլիլերէ իշթիրաք էյլէմէքտէ տիրլէր:

Բուսիանքն Մանչուրիտէ պու կիւն 63000 ասքէրի վար տրը: Պունլար Բօրթ-Արթիւր լիմանընը, չըմնարքիրլերի վէ Մանչուրի զրթասընան իւչ վիլայէթինին հէր պիրինտէ էհէմմիյէթլի չէհր վէ գասասալարը մուհաֆազա իտիէօրլոր: Բուսլարքն ասքէրի մէրքէզի պուլունան Հարպին մէվզրինտէ, ինչատթ ամէլիյատընա պիթիւն գըշ մէվսիմինտէ տէվամ օլունմուշ տրը:

ԼԻՎԸՐՈՒԼ ՊԱՆԳԱՍԸ ԻՍԹԻԼԱՍԸ.— Գիտարպաղլըգ վէ սախթէքեարլըքներն էն ղարիպ պիր նուսմունէսի սիսիրէն Լիվըրուլտա հաքիմ Պէնեամին հուսուրտնտա կէօրիւլէն պէտիւք պիր իսթիլա տավասընտա կէօրիւլմիշտիր.

Կէչէնէրտէ Լիվըրուլ պանգասը մէքմուրլարընտան Կօտի իմմնտէ կէնճ պիր ատամըն 160000 Ինկիլիզ լիրասը իսթիլասը չրգմըշ իտի: Պու ատամ՝ զաեէթ չաըշգան, վազիֆէչինտա վէ էվ մէսարիֆինտէ թէսարրուֆ պիլէն օլուտղու իչուն, պէօյլէ էհէմմիյէթլի պիր մէպլաղըն իսիթիլասընտա տէտգատար պուլունմասը՝ հէր քէսին հայրէթինի մուճիպ օլմուշ իտի: Տանա զարիպի, պու գատար էհէմմիյէթլի պիր իսթիլաստան քէնտիսինին իթտիեի իսթիֆատէ զաեէթ ճիւղի տիր.

Պու պագատ ճէրէեան իսէն մուհաքէմէէն անլաշըլտըղընա կէօրէ, Կօտի տանա ուֆագ եաչտա, մէմլէքէթի օլան Շեթլէնտ ատասընտան կէլէրէք Լիվըրուլ պանգասը խրատմէթինէ կիրմիշ, վէ ֆաալիյէթէ վէ դայրէթի վէ հաթթա հիւնը տիւէազը սաեէսինտէ քէնտիսինի կէրէք ամիրէրինէ վէ կէրէք արգատաշլարընա զիեատէսիյէ սէվմիրմիշ տիր: Պէօյէ պիր ատամըն 160000 լիրա իսթիլաս իթմէսի բէք զարիպ տիր: Պիր գաչ սէնէատէն պէրու Կօտի՝ ամ եարբշլարընտա բարալը պահալարա կիրիշմէք մէրագընա թուրթուլարագ, պու իշլէրտէ վուգուֆ սահիպի օլմատըղընտան, ազ զէմանտա պիր խայը զարարա տուչար օլուր:

Աչըղընը գաբամագ իչուն պանգատտի նիֆուզունտան իսթիֆատէէ գրեամ իլէ, Լիվըրուլ սուպն ֆապրիգասը տիրէքթօրը Մ. Հոլսսն նամընտա պիր զէնկին ատամ նամընա սախթէ չէքլէր ուլտուրուր: Պու չէքլէրին պէտէլթիրը՝ պաչգա պանգալարա սախթէ իսմէրէ աչտրը հիսապարա իսխալ իտէրէք, պու սուրէթլէ ուզուն միւտտէթ ճիւրմինի կիղէմմէէ մուվաֆֆագ օլուր: Պանգա իւզէրինէ չէքիլէն չէքլէրին՝ պու մէէմուր թարաֆընտան նէ սուրէթլէ իսթալ իսիլտիեի կիւզէէ անլաշըլմասեր: Ֆագաթ սէնէվի մասը 150 լիրատան իպարէթ պուլունան պու մէէմուր՝ պիր տէֆա իչէ աթըլարգատան սօնրա, քէմալը ճիւրթլա նիհատէթինէ գատար տէվամ իթմիշ տիր:

Պու մուհաքէմէտէ տահա պիր չօգ ղարիպ չէյլեր մէյտանա չըգըհօր: Կօտինին պու եարբշ մուամէլէլերինէ աթըլմասը իւզերինէ, պիր թարաֆտան Պուրֆ, Մանս վէ Մարգա իսմինտէ իւչ քիշի՝ վէ տիկեր թարաֆտան Բէլլի վէ Շեթաեէ իսմինտէ իքի քիշի արալարընա իթթիֆագ իտէրէք, Կօտիեի պահալարտա կեռտ քէնտի հիսապլարընա, կեռտ օնուն հիսապընա զաիպ իթտիքլերինէ տաիր պիր չօգ եալանլարա ալատթուզ, էլինտէն Լոյտ պանգասընա խիթապէն պիր գաչ չէք ալմըշլար որը: Իշ մէյտանա չըգտրգատան սօնրա, պունլարտան Մանս իլէ Մարգա մէյտանտան զաիպ օլմուշլար որը: Բիվաեէթէ կէօրէ, Մարգա Մանշ տէնիի իւշէրինտէ պիր վաբօրտան քէնտիսինի տէնիզէ աթմըշ որը: Իսթիլաս իտիլէն մէպլաղըն 91000 լիրասը պունուն՝ վէ 34000 լիրասը Մանսընն զիմմէթինէ կէչմիշ օլատուղու անլաշըլըբօր: Կօտի քէնտի իսթիլասընտան էն ազ քէնտիսի իսթիֆատէ իթմիշ, վէ ֆագաթ ֆիլիլինին վէխատէթինտէն տօլաեը 10 սէնէ քիւրէք ճէգասընա, Բէլլի իլէ Շեթաեէ 2 սէնէ հազատա մահքիմ օլմուշլար որը:

ՐՈՒՍԻԱ ՎԷ ՐՈՒՄԱՆԻԱ.—Պուքրէշտէ ֆրանսըզճա նէշր օլունան «Բավալավի վաթօգ» կազէթասը Ռումանիա բրէնսի Ֆէրտինանտը պու եաղ մէվսիմինտէ Լիվատիատա Զարը դիեարէթ իսէճէէինի եազըօր:

ԲՐԷՆՍ ՀԱՆՐԻՆԻՆ ՍԷԵԱՀԱԹԸ. Մ. Բուզվէլթին իգամէթկեռնընտա բրէնս Հանրինին չէրէֆինէ վէրիլէն գիեատֆէթաէ, միշարիլէյ բէիս՝ Ալմանիա իմբէրաթօրը իլէ Ալման տէվլէթի չէրէֆինէ իտարէի ագատ իթմիշ տիր էէ տէմիշ տիր քի, «Պիզ Ալմանիանքն մազիսէքի պէօյիբլիբլինէ վէ չիմտիքի սաթվէթինէ հայրանը՝ Իսթիգպալտ տախի պէօեիւք մուվաֆֆագըյէթլեր գազանմասընը թէմէննի իտէրիմ: Ալման վէ Ամերիգան գավմլարը արասընտաքի սամիմի բաղբիարարքն գուվվէթ պուլաճաղընը իմմա իտէրիմ.»

Բրէնս Հանրի տախի Մ. Բուզվէլթի վէ Միսիսիպիի Ամերիգանքն չէրէֆինէ իտարէի ագատ իտուպ, իքի գավմ արասընտաքի տօսթանէ միւսասպաթքն էպէտիյէն տէվամ իթմէսի իմմինի կէօսթէրմիշ տիր: Մուսխէրէն Մ. Բուզվէլթ՝ բրէնս Հանրինին չէրէֆինէ իտարէի ագատ իթմիշ, վէ պու միւնասպէթէ տէմիշ տիր քի, «Ամերիգա գավմը նամընա սիզէ ինթիրամաթ պէեան իտէրիմ. սիզէ գարշու մուհապպէթքարանէ վէ սամիմի հրսսիյէաթ պէալէմէքտէ օլտուղումուզը պէեան իտէրիմ:»

—Բրէնս Հանրի՝ Շուրթէս ատասընա մուվասէլթինտէ պէրապէրինտէ միս Ալիս Բուզվէլթ օյտուղու հալտէ, Մ. Բուզվէլթ վէ մատամասընին պուլունտուղը մահալէ կիթմիշ տիր: Միս Բուզվէլթ՝ բրէնս Հանրի իլէ ուզուն միւտտէթ կէօրիշուպ, Նիհատէթ եաթը կէսօթերէրէք «Ալմանիա իմբէրաթօրը հազրէթլերի նամընա սէնի Մէրէօր թէսմիյէ իթտիմ» տէմիշ տիր: Սօնրա բրէնս Հանրի միսէ չիչէքտէն պիր պուքէթ թագտիմ իթմիշ տիր: Պունու միթէազրպ, միս՝ եաթը թուրմագտա օլան խալաթը կիսմիշ պիր պալթա իլէ քէսմիշ տիր: Եաթ՝ թօր սէսլերի, պանտօլարքն թէրէնիմաթը վէ հազրը օլանլարքն ալգըշլարը արասընտա գըզագատան ինմիշ տիր: Եաթ ամերիգա պանտէրասքը համիլ պուլունուեօր իտի:

«Մէթէօր» եաթը սուեա ինտրիլիթքտէն սօնրա, բրէնս Հանրի՝ պու միւնասէպէթլէ Մ. Բուզվէլթ հագգընտա իւչ տէֆա «Հուրրա» տիեէ իտարէի ագատ իթմիշ տիր. Մ. Բուզվէլթ տախի միւսաֆիրի հագգընտա իւչ տէֆա հուրրա տէմիշ տիր:

Էջլէտէն սօնրա «Հօհէնձօլլէրն» եաթընտա պիր զիեաֆէթ վէրիմիշ տիր: Զիեաֆէթին վուգուրտան էվվէլ բրէնս Հանրի՝ Ալմանիա իմբէրաթօրը թարաֆընտան Մ. Բուզվէլթին գըզը միս Ալիսէ հէսիյէթէն կէօնտէրիլէն պիլէզիկի միշարիլէհատէ թագտիմ իթմիշ տիր: Պիլէզիկ՝ ալթունտան մամուլ վէ էլմասլար իլէ միւզէյէն օլուպ, Ալմանիա իմբէրաթօրունքն պիր բէսմինի կէօսթէրիեօր:

ԻԹԱԼԻԱ ԳԱՊԻՆԷՍԻ.—Բարիզ կազէթալարընտան.— Դրալ հաշմէթլու Վիքթոր Էմմանուէլ հազրէթլերի՝ Ծանարաէլլի գապինէսինին իչէն չէքիլմէսինի արզու իթմէտիեի ճիհէթլէ, կէչէն չարշէմպէ գաշամը Մ. Ծանարաէլլիեի նէզտինէ տավէթ իտէրէք, գապինէնին չիմտիքի թէչքիլաթը իլէ վալիֆէսինի էյֆաեա տէվամ իթմէսինի մուսմաիլէյէ թավսիյէ իթմիշ տիր: Պու սուրէթի՝ վիքէլա պուհրանընքն թէսվիյէսէի իչուն էն միւնասիպ չարէ ատտ իտիլիեօր:

Վիքէլա պուհրանընքն գալդմասը իլէ պէրապէր, էն էվվէլ միւպահասէեէ գօնուլաճագ մէսէլէլերտէն պիրի՝ գարը պօշամագ նըզամնամէսի տիր: Պու լահիհա՝ միւզաքէրէ սըրասընտա չիտտէթլի միւպահասէլէրէ սէպէպ օլսա պիլէ, թաստիգ իտիլէճէի գավիյեէն իւմիտ օլունմագտա տրը:

ԻՆԿԻԼԹԵՐԱ ՎԷ ՐՈՒՍԻԱ.—«Նովոսթի» կազէթասը՝ Ինկիլթէրանքն Վէյ Հայ Վէյ լիմանը հագգընտաքի մէպլէքինտէն պահա իտէն ուզուն պիր մէգալէսինտէ տէեօրքի. Ինկիլիզ հիւքիմէթինին վէրտիեի գարար՝ սուէզքն մուհաֆազասընա հագգընգաթէն բէք զիեատէ հիւսը թէէսիր իտէճէք, վէ Ինկիլթէրա իլէ Բուսիա արասընտաքի տօսթանէ միւնասէպաթքն թագվիյեէսինէ մէտար օլաճագ տրը: Զաթէն մէղքիւր միւնասէպաթ՝ ախիրէն մէմնունիյէթի մուճիպ պիր ըէնկ վէ սուրէթ քէպպ էյլէմիշ տիր:

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ.— Պուլկարիսթան արասընտա թիճարի միւնասէպաթ թէրագգը իթմէքտէ տիր. ֆագաթ տրգգաթը ճալիպ օլան ճիհէթ՝ Պուլկարիսթան էմարէթինին Եունանիսթանա իսրաճաթը արթտրը հալտէ Եունանիսթանին Պուլկարիսթանա իսրաճաթընքն էսկի հալտէ գալմասը տրը:

ՆԱՏԻՄ ՕԼԱՆ ՊԻՐ ՃԱՆԻ.—Կէչէն հաֆթա Բէթէրսպուրկտա Բօճէնսաբվանքի մանալէսի բալիս գոմիսէրլիեէնէ, 37 եաշընտա Նովիչա Բէթրովիչ նամընտա պիր Սըրպը թէսմիյ օլմուշ տրը: Մէրգում 1899 սէնէսինտէ Պէկլրատ ճիվարընտա, գըզգանճլըգ պէլիյէսի իլէ պիր չիֆթլիք քէհասընը գըզը մատմազէլ Տանիչաեը էօլտուրտիեէնի, վէ պատէհու Բուսիաեա ֆիրար իթտիեինի, հալ պու քի պու ճինտաեէթի իեբա իթմիշ օլմասընտան տօլաեը վիճատնէն ազա միսթէրիչ օլմատըղընը իֆատ իթմիշ տիր: Մէրգում թէվգըֆ իտիլմիշ, վէ իսթինթագ իտիլմէք իւզրէ Սրպիսթան գօնսօլօսանէսինէ թէսիմ օլունմուշ տրը:

ԱՐԹԱՆԹԻՆ ՃԻՄՀՈՒՐԻԵԵԼԻԹ.—Բաթակօնիա գըզթասընընը Շուղութ չէհրինտէ պուլունուպ վագթը իւչ Ինկիլթէրատան հրճրէթ իթմիշ օլան 2000 քիշի՝ Մ. Զէմպրլէյնէ ֆէվգէլատէ պիր հէյէթ կէօնտէրէրէք. Սրժանթին հիւքիմէթինին իյգա իթտիեի միւշքիլաթատան չիքեատեէ վէ Ֆանատատա իգամէթ իթմէք իւզրէ, քէնտիլէրինէ արազիի մախսուսա թաեին իտիլմէսինի թալէպ իթմիշլեր տիր:

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱԸ

BOURSE DE PARIS

ՊՈՒ ԿԻՃԷԻՐԻ

1 Մարտ 1902

Ֆրանսըզ էսհամը (3%)	Français)	101 30
Բէժի	(Tab. Turcs)	323 —
Գօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	26 57
Շըմէնտրֆէր	(Lots Turcs)	117 25
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	565 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	139

ԹԷՎՃԻՀԱՆ

Մասպէնը Հիւմասեուը ճէնսաը Միւլուքանէ միթէրճիլերինտէն ատատ. Իզզէթ պէյ էֆ. հազրէթլերինին՝ էհլիյեէթ վէ խրամէթինէ մէպնի, էօհատսինէ թէրֆիան ուլէա սընքը էվվէլի ռիւթպէսի թէվճիհ պույրուլմուշ տրը:

* * *

Պէշինճի տաիրէի պէլէտիյէ միւտիրիյէթի՝ օնունճի տաիրէի պէլէտիյէ միւտիր մուավինի իզզէթլու Իպրահիմ պէյէ թէֆվիզ պույրուլմուշ վէ ալէլ ուսուլ թահլիֆի իճրա գըլընմըշ տրը:

ՆԸՇԱՆ

Ումուրը մէէմուրիյէթլերինի հիւսնը իֆատա իգտամաթը մէմուուհալարը միշահէտ օլմասընա մէպնի, Սէլանիք վէ Մանասթըր վէ Հշդօտրա վիլայէթլերի թէլեկրաֆ վէ բօսթա միւֆեթթիշի սէատ. Ահմէտ էֆէնտիեէ թէպտիլէն իքինճի, վէ ճէզաեիրը Պահրը Սէֆիտ վիլայէթի մէքթուպճիսի սէատ. Ահմէտ պէյ էֆ. հազրէթլերինէ իւչինճի ռիւթպէսէն Օսմանի նըշանը զիշանլարը ինան պույրուլմուշ տրը:

ՏԱԼԻԼԻՅԵԼԻ

ՐՈՒՄԱՆԻԱ. սէֆիրի բրէնս կիգանընն վէֆաթը հասէպի իլէ թարաֆը էշրէֆը Բատրիարհատէն Բուսանիա գրալը Գարալ հազրէթլերինէ թաազիյէթի միթէզամմին պիր թէլէկրաֆնամէի հիմաեուն չէրէֆքէշիեէ պույրուլմուշ օլմաղլա, գրալ հազրէթլերի պիլմուգապէլէ թէլէկրաֆլա արզը թէշէքքիրաթ էթմիշ տիր:

ԱԲԴՍԻԷԹԻ. — Սիվաս վալիսի մէրհում Հասան բաշա սիլէսինէ, Տէրսսատէթ ազիմէթլերի զըմնընտա, 10000 ղրշ. վէրիլմէսինէ Ֆէրման պույրուլմուշ տրը:

ՍԷԼԱՆԻՔ. մէրքէզ խասթախանէսինտէ գուսուզ թէտաւիխանէի թէէսիս իտիլմիշ տիր:

ՏԱԼԻԼԻԵԵԼԻ մուհասէպէճիի Զըհնպէյ վէֆաթ իթմիշ տիր:

ՎԱՆՏԱ. գըզ մէքթէպինտէ 2 տէսթկեան եարբլարագ, խալբՓԸԼԸԳ թալիմնէ պաշլանմըշ տրը:

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐՏԷ սթասիօն ճիվարընտա մուգրմ պուլունան Բուսլարքն՝ ճիվարտա պիր խանէտէ մուվագգաթէն իձրտի ահին իթմէլերինէ միւսաատէ պույրուլմուշ տրը:

ԶԱՄԻՐԷ պօրտասը մուամէլէսը կէմմ իլէ տէվամ իտիեօր. կէչէն հաֆթա զարֆընտա Անատօլուսան կէօնտէրէն պուզտայլարը հէման քեաֆֆէսի սաթբլմըշ տրը:

ԹՐԱՊԻԶՕՆ վէ ճիվարընտա, պու օէնէ խամսի պալըզը չօգ իմիշ:

ԻՖԼԱՍ.— Զագազագճըլար եօգուշունտա, Սագա չէշմէսի գուրպինտէ Զինիլի խանտա խալը թաճիրի համի Մէհմէտտ աղա 4000 լիրա այըգլա իթմիշ տիր:

ԻՒՍԿԻԴԻՏԱՐՏԱ. Սէլամըզտա սաքին Մկրտիչ նամընտա պիրի՝ էվվէլքի կիւն Սիրքէճի իսկէլէսինտէն տէնիզ տիւշմիշ իսէ տէ չըգաբլմըշտր:

ՊԷՊԷՔԻՏ Գարատաղը Բրէթօլա վէ բէֆիրգը ճօլէրօգաեը բէվլէվլէր գուրշունըլա ճէրչ վէ գաթլ իտէն Եբրէաթ Եուվան Սօֆա՝ զապրթանքն թէէարբէյեաթը չէսիտէսի սաեէսինտէ թութուլուպ, Պէյօղլու միթէաբրբիլըղընա սէվգ օլունմուշ տրը:

ՍԷԼԻԹԻ ՎԱՔՕՐՈՒ Վէ ԷՃՆԷՊԻ ՍԷՔԵԱՀԱԼԱՐԸ.— 800ի միւսթէճաբիզ Ամերիգալը սէյեահարը համիլէն չէհրիմիզ լիմանընա կէլէն վէ տիւնեանքն էն պէտիւք կէմիսի օլան Սէլիթիգ վաբօրու եազարղըմզ վէճէյէ ճիւմաա կիւնի լիմանըմզդա կէլմիշ տիր: Սէյեահարատան 200 գասասրը գարաեա չըգարագ, կէճէնի Պէյ Օղլու վէ Կալաթա ճիհէթինտէ կէչիրմիշլեր տիր: Ամերիգա ժէնէրալ գօնսօլօսը՝ օ ագշամ վաբօրտա թաա իտէրէք, Ամերիգա գըզլար մէքթէպի միւսիրէսինի օ էնասատ սէյեահարլարա թատգիմ իթմիշ վէ մումմիլէյհանքն տավէթի իւզերինէ, սիյահարլար՝ էվվէլքի կիւն էօյլէսէն սօնրա մէզքիւր մէքթէպի զիեարէթ իտէրէք չայ զըեաֆէթինտէ հազըր պուլունմուշլար տրը: Մումմիլէյհ գօնսօլօս՝ պիր տարաբզգ Բօպէրթ Գօլլէճ մէքթէպի մուամլիմլերինէն Մ. Ալէքսանտր ֆօն Միլինկէնի տէ սէյեահարլարա թագտիմ իթմիշ օլսաղընունան, մումմիլէյհ՝ չէհրիմիզին չաեանը թէմաշա օլան եէրլերինէ տաիր քէնտիլերինէ մալիմաթ վէրմիշ տիր: Գօնսօլօս՝ Մ. Տիքինսօն՝ մէզքիւր գըզ մէքթէպինին պիւտէէսինտէ աչըգ պուլունտուղունը իֆատ էյլէմիշ օլմաղլա, սէյեահարլար թարաֆընտան պիր խալը մէպալիզ վէրիլմիշ տիր: Սէյեահարլար՝ էվվէլքի կիւն, թագըմ թագըմ չէհրիմիզէ չըգարագ Միւզէյի Հիւմասեունը, Սեա Սօֆիա վէ Սուլթան Ահմէտ ճամիլէրինի, Եէնիչէրի միւզէսինի տիքիլի թաշլարը, չէյմէլէրի Եէրէ Պաթան սահրինճինի Պէն պիր տիրէկի, Զէնպէրլի թաշը Պաեէզիտ ճամիինտէքի կէօեէրճինլերի սէյր ու թէմաշա էյլէմիշլեր տիր: Սէյեահարատան պաղըլարը կէօեէրճինլերէ տարը սթարրարագ, կէօեէրճինլեր պուլնարը եէմէք իլէ մէշղուլ իքէն, ֆօթօկրաֆիլէրինի ալմըշլար տրը:

Մէզքիւր վաբօրին գամարա եօլճուլարընա մախսուս ճան գուրթարան էլպիսէլերի օլտուղու կիպի, գամարալանքն եաթագլարը ալթընա մանթարը սէտիրլեր գօնուլմուշ տրը:

Մէզքիւր վաբօրուն 25000 մտ ղրեասը գուվէթինտէ պիր էլէգթրիգ ֆէնարը վար տրը: Վաբօրուն չիֆթ բէրվանէսի տագըգատա 360 քէրրէ տէվր էյլէմէքտէ իմիշ: Վաբօր տերունինտէքի սէյեահարլար մէէանընտա պալ այընը կէչիրմէք իւզրէ, 45 չիֆթ եէրի զէվճ վէ զէվճէ մէվճուտ պուլունուեօրմըշ:

Սէլիթիգ վաբօրու՝ տիւնքի կիւն Օղազ իչինէ տօզրու կիտիպ թէքբար ավէթթէ Սուրիյեէեէ միւթէվէճճիհէն չէհրիմիզան ագիմէթ իթմիշ տիր:

Սէլիթիգ վաբօրու եէտի գաթասան իպարէթ տիր. տէօրթ գաթընտա սէյ-

եահինին եաթմալարընա մախսուս սալոնալար պուլունուեօր, եէմէք սալօնը պուլունալարդն ալթնտա տբր։ Իսթ գաթ սալօնը՝ սէյեահլարընը իսթիրահթընա, կէզուպ օթուտաբնա թախսիս իսիլմիշ տիր։ Վաքօր էֆիէնճի փեռուարընը 8ինտէ Նիւ-Եորգտան հարաքէթ էյլէմիշ վէ 20 կիւնտէ չէհրիմիզէ կէլմիշ տիր։ Տէրուսինտէ պուլունանլար ատէմ պաշընա եիւզ եէլիշերթիանսըզ ալթունը իւճրէթ վէրմիշլէր տիր։ Պու իւճրէթի իչինտէ եէմէք վէ թէնէզդիւ մէսարիթի տախիլ տէեիլ տիր։ Վաքօր՝ էսասէն 10,000 ֆր. լիրասընա իսթիճար իսիլմիշ տիր։ Վաքօրուն պաճալարը՝ պէյդի չէքիլինտէ օլուպ, դանէթ ճէսիմ վէ եիւքսէք տիր. եօգարըլարընտաքի աշգուլըդն էնի 3½ վէ կէնիշլեի 5½ մէթրօ տբր։ Շաեէա պու պօրու եէրէ եաթըրըլըրսա իչինտէն պիր լոգոմոթիֆ իլէ արգասընտաքի վակնլար կէչէպիլիր։

Պաճալարընն եիւքսէքլիեի սու քէսիմինտէն իթիպարէն 30 մէթրօեի միւթեճավիզ տիր։ Միւրէթթէպարթը 400 քիչի տիր. 3000 եօլճու ալապիլէճէեինտէն, պու վաքօրա սէյեար պիր չէհր տէնիլէ պիլիր։

Սալօնլարը ֆէվզ էլատէ միւզէյէէն տիր։ Էն պէօեիւք սալօնը 40 մէթրօ թուլինտէ 28 մէթրօ արզինտա տբր. պու սալօն եիւքսէք վէ միւֆէրրիհ տիր։

Մաքինալարը 20,800 պարկիր գուվէթինտէ տիր։ Սիւրաթը սաաթտա 17 միլ տիր։ 16 ատէտ գազկանընտա կիւնտէ 540 թօնօ քէօմիւր եանմագտա տբր։ Լիվրբուլտան Նիւ-Եորգա կիտինէէկ գատար 6000 թօնօ քէօմիւր եազմըշ տբր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարքը, Բէքմէզճեան Տ. Կիրակոս Սրբազանին ուրբաթ օրը հոգադիր մը ստացաւ, որ նոյն օրուան Խառն Ժողովոյն ներկայացուցաւ։ Ն. Գերապատուութիւնը՝ ի դիմաց ընտրողական ժողովին, նոր եպիսկոպոս-պատուիրակի մը անուանման պէտքը չշգացընելու համար, ընթացիկ և խոհական միջոց մը կ'առաջարկէ Պատրիարքարանին։

—Նոյնպէս, Խառն Ժողովոյ նստին մէջ, Տ. Կիրակոս Սրբազանին Ատանայի քարոզիչ մը կարգելու խնդիրը նկատողութեան առնուելով, այդ պաշտօնին յարմար ընտրելի մը նկատուած է Գատրգիւղի քարոզիչ Տ. Աղան Մ. վրդ. Արծրունի։

—Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան՝ երէկ առաւօտ Մայր եկեղեցւոյ մէջ յատուկ Ս. պատարագ մատոյց, և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ հանգուցեալ մուչտակավաճառ Միքայէլ էֆ. Գուլեռմճեանի հոգւոյն համար։ Ն. Գերապատուութիւնը այս առթիւ պերճախօս քարոզ մը տուաւ՝ «Ի՞նչ է կեանքը և ինչ է մահը» ահամանելով, գեղեցիկ բացատրութեամբ մը։

—Եւդոկիոյ վարչական կրկին ժողովներուն ընտրութիւնը հաստատող պատրիարքական կոնդակը կարդացուեր է տեղւոյն եկեղեցւոյն մէջ, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան մը և Վիճակին առաջնորդ Տ. Պետրոս Արք.ի, որ այս պահուս Եւդոկիա կը գտնուի։

—Սամսոնի գաւառ. ընդ. ժողովը, անդամներու մեծագոյն մասին ներկայութեամբ, նախ կրօն. և ապահով. ժողովներն ընտրած ու տեղեկագիրը ղրկած է Պատրիարքարան, հաստատութիւն խնդրելով։

—Պոլսուշէն (Ռումանիա) գրրուած նամակ մը կը տեղեկացնէ թէ տեղւոյն քահանաներէն Տ. Խաչատուր Ա. քհնյ. Բէսիմեան կաթուածահար ըլլալով՝ վախճաներ է անցեալ տարւոյ դեկտ. 11ին, 81 տարեկան հասակին մէջ, և օծման ու թաղման արարողութիւնները կատարուեր են Տ. Պօղոս քհնյ. Ցակոբեանի կողմէ։

—Բաղէշի որբանոցին հոգաբարձութիւնը խնդրեր է Պատրիարքարանէն որպէս զի շարունակուի որբանոցին պահպանումը, որուն փակումը քիչ առենէն տեղի պիտի ունենայ, չեշտելով որ միշտ որբանոցը՝ պատսպարան մը ըլլալէ առելի չէնք շնորհք վարժարան մը եղած է, որմէ 8—10 սաներ յառաջկայ տարի պիտի կրնան ուսուցչութիւն ընել։

—Մելիքեան Եղիազար էֆէնտիի երկրորդ որդին՝ տօքթօր Հրանտ էֆ. Մելիքեան—որ Բարիզի բժշկական վարժարանին մէջ այս անգամ շրջանաւարտ եղած է—իր մասնագիտական թեզը ներկայացնելով՝ գնահատուած է բժշկական քննիչ յանձնաժողովոյն կողմանէ։

—Տնտեսական Խորհուրդը ուրբաթ օր գումարուեցաւ և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։ — Խորհուրդը հետզհետէ իր կատարած քննութիւններով տեղականալով որ մայրաքաղաքիս ազգային հաստատութեանց սեփական կալուածներուն մէջ կը գտնուին այնպիսիներ, որոնք ապահովագրուած չեն, որոշեց յանձնարարել բոլոր Թաղ. Խորհրդոց, որ չապահովագրեալ կալուած չթողուն և ուշադրութիւն ընեն որ այդ կալուածները իրենց բուն արժէքին համապատասխանող ամով միայն ապահովագրուին. հակառակ պարագային, այնպիսիները պատասխանատու պիտի նկատուին եթէ ո և է արկած մը պատահի յիշեալ կալուածներուն։ — Ս. Պատրիարքին կողմէ, Խորհրդոյ նկատառմանը, յանձնուած էր Կեսարիոյ Մուսնճուսուն գիւղի եկեղեցւոյ կալուածոց մատակարարութեան և հաշւոց վերաբերեալ խնդիրը։ Խորհուրդը, իր անդամներէն Էմիլեան էֆ.ի յանձնեց՝ ուսումնասիրել խնդրին արդիւնքը և յայտագրել։ — Խորհուրդը կեդր. Համարակալութեան կողմէ մատուցուած յայտագրի մը վրայ, կանոնաւոր չգտաւ Կեսարիոյ Ֆէնէէ գիւղի Պոլսոյ կալուածոց Խնամակալութեան հաշուետուութիւնն և որոշեց յանձնարարել Խնամակալութեան օրինաւոր վիճակի մէջ դնել զանոնք և ըստ այնմ ներկայել ի քննութիւն։ — Սամաթիոյ Սանուց Մարմնին պահանջներուն վերաբերեալ խնդիրը, ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարքին, ուշադրութեան առաւ և խորհրդակցելէ վերջ, որոշեց Խորհրդոյ յաջորդ նիստին հրաւիրել Պառաւեան Յովհաննէս և Արշաւիր Գառնիկ էֆ.ները, ի խորհրդակցութիւն։ — Սամաթիոյ աղքատ հրկիզեալց տնակաց շինութեան խնդրոյն նը-կատմամբ Կրճիկեան Յովհաննէս էֆ.ի կողմէ մատուցուած յայտագիրն ուշադրութեան առնուելով որոշուեցաւ յառաջիկայ եօթնեկին ձեռնարկել տընակներու տեղական քննութեան։— Ի դիտութիւն հաղորդուեցաւ Խորհուրդին Ս. Պատրիարքին մէկ պաշտօնագիրը, որով, Բաղք. Ժողովոյ որոշումին հաստատում կը ծանուցուէր թէ՝ կարեւորրն յանձնարարուած է Կէտիկ-Փաշայի Թաղ. Խորհրդոյ՝ գործադրելու համար Ուսումն. և Տնտեսկն. Խորհրդոց որոշումներն ու յանձնարարութիւնները ուսուցիչներու թոշակաց և Խուփսի եկեղեցւոյ կոակարաժիններու խնդրոց նը-կատմամբ։

Խորհուրդը զբաղեցաւ նաև Ալէմտաղիի, Ղալաթիոյ, Պէշիքթաշի, Գանտիլիի, Ֆէրիգիւղի և Ֆէչէռի ազգային հաստատութեանց վերաբերեալ այլ և այլ հաշուական, կալուածական, վագֆներու և այլ խնդրոց անօրինութեամբ։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

Սեբաստիոյ և Եւդոկիոյ առաջնորդ Գերապայծառ Տ. Սահակ Ս. Արք.ի անուան տարեդարձն ըլլալով, շաբաթ օրը ի շնորհաւորութիւն՝ այցելութիւն տուին Ն. Սրբազնութեան Բերայի ընակարանը՝ Կ.-Պատրիարք Տ. Պօղոս Սրբազան Լիմմանուէլեան, Գեր. Տ. Ա-ւետիս Արք. Արփիարեան, Մարաշի և Կեսարիոյ նորապակ եպիսկոպոսները, Վենետիկի և Վիէննայի Մխիթարեան Հարք և մայրաքաղաքիս եկեղեցական և աշխարհական ծանօթ անձնաւորութիւնները։ Կը լսենք թէ, Տ. Սահակ Սրբազան մտերս օգտակարութեան համար Եգիպտոս պիտի ուղեւորի։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Այսօր Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ պիտի կատարուի մանիֆեսթուրայի վաճառական Կարապետ էֆ. Փափազեանի պսակադրութիւնը ընդ Օրիորդ Վիրժինի Ցակոբեանի։ Ապա նորապակները Իտալիա պիտի ուղեւորին իրենց մեղրալուսինը անցընելու համար։

Օր. Վիրժինի՝ Բանիկեան Լեւոն էֆ.ի քեռին է։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՓԵՏՐ. 15

1.— Բենիկ Սահակեան (կօչկակար), Պէթրիս Յովհաննէսեան (միայն խաչագին)։

2.— Միհրան Յ. Պէօեիւքեան (ներկարար), Ալէքսանտրա Վասիլեան (միայն խաչագին)։

3.— Սարգիս Պալիպալեան (Օսմ. հիւպատոս), Մարիամ Կ. Սարգիսօվ (Ըրդ. 100նոց)։

4.— Տիրան Գ. Շերինեան (թօհաֆիէճի), Անժել Յ. Ուզնեան (միայն խաչագին)։

5.— Աւետիս Համբարձումեան (եաղմաճի), Աարոնէ Կարապետեան (ԺԱ.)։

6.— Խաչիկ Կ. Գրալեան (դերձակի աչկերտ), Զարուհի Յ. Բրուսեան (ԺԱ.)։

ՓԵՏՐ. 16

7.— Գրիգոր Ս. Աղլականեան (մեքենագործ), Աղաւնի Ղ. Իսթիւճեան (ժրդ. 50նոց)։

8.— Հայկ Մ. Ա. Մանուէլեան (պարտիզպան), Մաղթիկ Սահակեան (ժրդ. 50նոց)։

9.— Արշակ Կ. Ֆիլէնկեան (ձկնավաճառ), Աղաւնի Տ. Տէմիրճեան (ԺԱ.)։

10.— Մկրտիչ Յ. Մազլմեան (գործակատար), Ֆօրթիւնէ Աբոսթոլեան (միայն խաչագին)։

11.— Մինրան Պետրոսեան (երկաթագործ), Թագուհի Կ. Քիւքիւրթճեան (միայն խաչագին)։

12.— Խաչիկ Հ. Պէրպէրեան (յանձնակատար), Կլոթիլտ Դ. Շէօղլեան (ժրդ. 50նոց)։

13.— Գրիգոր Յ. Անդրէասեան (աղօրեպան), Պայծառ Ս. Փէշտիմալճեան (միայն խաչագին)։

14.— Պօղոս Յովհաննէսեան (սրճագործ), Պէտրոս Պետրոսեան (միայն խաչագին)։

15.— Խաչատուր Յարութիւնեան (երկաթագործ), Մէօհրիպէ Անդրանիկեան (միայն խաչագին)։

16.— Ցակոբ Պօղոսեան (բաղնեպան), Հայկուհի Մարտիրոսեան (միայն խաչագին)։

ԳԱՏԸՊԻՒՂԻ ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մանդոլէ՝ Գասը գիւղ, եկեղեցիին դիմացը Զպուքճեան դեղարանը կը գտնուի ամէն առտու, ուր կրնան դիմել նաև բաժանորդագրուիլ փափաքողները։

ՎԱԵՄ. ՎԱՀԱՆ ՓԱՇԱ ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ

Կայսերական Պալատան բժիշկներէն և Պէշիքթաշի թաղապետութեան Ա-ռողջ. քննիչ և ուսուցիչ Կայս. Բժշկական վարժարանի, երրորդ կարգի զօրավար Վահան փաշա Մանուէլեան՝ իր սրտի հիւանդութեանը պատճառաւ, ուրբաթ օրը ընտանիքին հետ տօքթ. Խորասանճեան էֆ.ի տունը գացած, և իր անձը Խորասանճեան էֆ.ին քննութեան ենթարկելէն վերջ, երբ դեղագիր ի ձեռին կը վերադառնար, սանդուխներուն վրայ յանկարծ տկարութիւն մը զգաց, և հոն նուազած ինկաւ։ Տօքթօրը և տան սպասաւորները անմիջապէս զինքը խնամելու փութացին թէեւ, սակայն օգուտ մը չունեցան։ Բնութիւնը արդէն իր գործը կատարած էր, և Վահան փաշա ոչ ևս էր։

Անմիջապէս Բերայի ոստիկանութեան և Առողջապահական մարմիններու լուր ղրկուեցաւ, և հարկ եղած օրինական քննութեանց աւարտումէն յետոյ՝ մարմինը փոխադրուեցաւ նախ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, ուր հոգեհանգստեան մաղթանք մը յետոյ մարմինը՝ Օրթագիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցին տարուեցաւ։ Այս անակնկալ և դառն մահուան հանդէպ տարաբաղդ ամուսնոյն վիճակը կարի սրտաշարժ էր։

Երբ Վեհ. Սուլթանին հաղորդուեցաւ Վահան փաշային մահուան լուրը, Ն. Կայս. Վեհափառութիւնը՝ հրամայեց որ յուղարկաւորութեան ծախքը Կայսերական արկղէն վճարուի։

* * *

Շաբաթ օրը՝ փաշային մահագոյժը արդէն տարածուած էր մայրաքաղաքիս ամէն կողմերը և երէկ ժամը 7ուկէսին ըստ ազգարարութեան, Թուրք, Հայ, Յոյն, Հրեայ և օտարազգի բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, ծանօթ վաճառականներ և խուռն բազմութիւն մը՝ Օրթագիւղի եկեղեցին դիմած էին հանգուցեալին մատուցանելու համար իրենց յետին յարգանքը։

Դագաղը դրուած էր եկեղեցւոյ կեդրոնը՝ մահաբեմի մը վրայ, և շուրջը՝ բազմաթիւ ծաղկեփունջերով ծածկուած էր։ Մեռելական արարողութեանց կը նախագահէր Տ. Գրիգորիս Սրքեպ. Յովհաննէսեան, շուրջն ունենալով՝ Տ. Վահրամ և Տ. Գէորգ Սրբազանները, ինչպէս նաև բազմաթիւ վարդապետներ և քահանաներ։

Տ. Գէորգ սրբազան՝ յուզիչ դամբանական մը խօսելով, ի վեր հանեց հանգուցեալին բազմակողմանի արժանիքը՝ թէ՛ իբրեւ պետական անձնաւորութիւն, թէ՛ իբրեւ գիտնական, թէ՛ իբրեւ տիպար ամուսին և թէ՛ պարտաճանաչ ազգային մը։ Վերջապէս անձ մը, որուն բարեգործութիւնները ոչ մէկ հասարակութեան համար սահմանափակուած էին, իր կարողութեան համեմատ՝ իրեն դիմողներուն նպաստած և ծառայած էր իբրեւ բժիշկ և իբրեւ մարդասէր։ Եւ հանգուցեալին այս առաւելութեանց վկա՛յ է ներկայ զանազան ազգաբնակութիւններէ կազմուած խուռն բազմութիւնը։ Եւ իրա՛ւ ալ շատեր կ'ողբային Հայ փաշային մահը, յիշելով անոր բարիքները իբրեւ «հայր-աղքատաց»։

Ներկայից բազմութիւնը մի առ մի թուել աւելորդ կը համարինք, միայն հոս յիշենք բժշկական դասէն՝ Տր. Շէֆիք, Տր. Նաֆիլեան, Տր. Ֆերտինանտ, Տր. Նիքօլաքի, Տր. Տիգրան Պապայեան փաշաները, ինչպէս նաեւ Տր. Խորասանճեան, Տր. Տ. Աճէմեան, Տր. Յ. Գըրգճեան, Տր. Անանեան և արքունի դեղագործ Մէհմէտ պէյերը։ Ազգային բոլոր մարմիններու ներկայացուցիչներ, յոյն եկեղեցւոյ քահանաներ և խոհամապետին գործակատարը, հայ պետական անձնաւորութիւններ, ծանօթ վաճառականներ, դրեթէ մեծաւ մասամբ ներկայ կը գտնուէին։

Պէշիքթաշի թաղապետութեան նախագահը՝ Մուսթաֆա պէյը՝ անձամբ հրամաններ կու տար թաղապետական չավուշներուն, երբ դագաղը եկեղեցիէն նաւամատոյց կը փոխադրուէր։ Դագաղին առջեւէն կ'երթային՝ Պէյէարիէի չավուշներ, ոստիկաններ, գիւղին վարժարանաց երկսեռ աշակերտները, և այլք։

Դագաղը՝ Ցուռնաց եկեղեցւոյն առջեւ պահ մը վար դրուելով, ազօթքներ կարդացուեցան յոյն եկեղեցականներու կողմէ։

Ապա, թափօրը իր ընթացքը շարունակելով, նաւամատոյց հասաւ, և մարմինը մասնաւոր չոգենաւակով Իւսկիւտարի ազգ. գերեզմանոցը փոխադրուեցաւ, ուր ամփոփուեցաւ ընտանեկան յատուկ դամբարանին մէջ։

* * *

Հանգուցեալ Վահան փաշա 55 տարեկան էր, և կը կրէր Բ. կարգի Օսմանիյէ, Բ. Մէճիտիյէ, Լիւգանթի ոսկի և արծաթ մէտալները, և ուրիշ պատուանշաններ։

Հանգուցեալը կը թողու երեք որբուհիներ։

Ցուղարկաւորներէն ոմանք փաշային բնակարանը այցելելով ցաւակցութիւն յայտնեցին ազակիր ընտանեաց և պարագայից։

Երէկ Գատրգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյ մէջ կատարուեցաւ յուղարկաւորութիւնը՝ Թագէոս էֆ. Լօքմակէօղլանի, որ մօրքեռորդին է Սամանի առաջնորդ Տ. Ցակոբ Աշտ. եպիսկոպոսին, և քեռայրը՝ Սէթեան Մինրան էֆէնտիին։ Ցուղարկաւորութեան կը նախագահէր Վենետիկեան Տ. Մկրտիչ արք. շուրջը ունենալով՝ Տ. Աղան Մ. վարդապետ Արծրունի, Տ. Ներսէս վարդապետ Դանիէլեան. Տ. Գնել վրդ. Դամէմքեարեան, և բազմաթիւ քահանաներ։

Ներկայ էին բազմաթիւ ծանօթ անձնաւորութիւններ։ Տ. Մկրտիչ սրբազան բեմը ելնելով, այս առթիւ դամբանական մը արտասանեց, ընդարձակելով Պօղոս առաքելոյն խօսքը՝ «Զի որպէս կցորդ եմք չարչարանացն Քրիստոսի, նոյնպէս և մխիթարութեանն»։

Բացատրելով առաքելոյն խօսքը՝ մխիթարութիւն մաղթեց հանգուցեալին ընտանեաց, և երեք աղջիկ զաւակացը, և պարագայիցը։

Յետ արարողութեանց, ներկայք եկեղեցւոյ բակին մէջ ցաւակցութիւն յայտնեցին Լօքմակէօղլան և Սեթեան ընտանեաց անդամներուն, և հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Գատրգիւղի նորահաստատ գերեզմանատունը, և ամփոփուեցաւ որոշուած դամբարանին մէջ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԼՕՆՏՐԱ. Մարտ.—Լօրտ Քիչնէր՝ քէշիսէ էյլէտիսի պիր թէլէկրաֆնամէտէ, Պօէրլէրին պիր զաթարա վուռդուպուլան հիւռմէմբրընտա պիր միրալայ պիր հիւզ պաշի տախիլ օլտուզը հալտէ 20 Ինկիլիզ զապիթի վէ 451 սաքերի էսիր իսիլմիշ տիր։ Աժանս Բէօյթէր թէլէկրաֆ շիրքէթինին Հարիսը-միթտէն ալտըզը մալիւմաթա նազարէն, Ինկիլիզլէր՝ 600 Պօէրի թէսլիմ մէճպուր իթմիշլէր տիր։

ՎԱՇԻՆԿԹՕՆ.— Ալմանիա սէֆասընը հալինի թէսավվուր իտինիզ։

Մարքիզտէ կէօրիւլէն հայրէթ աւէամէթլերի՝ Թրպիւստէն պու սէօզին իզահրնը թալէպ իտիեօր կիպի կէօրիւնիւեօրսը. Թրիպիւս՝ Մարքիզէ, թաթը պիր սուրէթտէ, Մարքինին վէֆաթընը անլաթարագ, մատուռաղէլ Բաթէնրօնրն խանիլիեինի տախի իյզահ, սէրլէթինի քեամիլէն Լօրանա թէրք իլէ վասիյէթնամէեի տախի քէնտինէ թէսլիմ իթտիեինի պէեան վէ Պրիսին՝ վասիյէթնամէեի չալարընը վէ արալարընտա վուռդու պուլան մաճէրաեի վէ պունլարտան սոնրա, Բօլրէթին չալընմասընը վէ չաթօտա հիճում օլունտուղունը նասրլ իտպէր ալտրընը վէ մատուռաղէլ Բաթէնրօնրն սոնրա կէսթէրտիեի ալչգալընը վէ Մալօնրն մաղարասընտաքի ֆաճիաեի թէմամէն հիքմետէ իթտի։

(Տէվ.)

ՄԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսն. Ուսմ. տիւնի ազչ. գաբ.	28—31½
» » » էն եիւքսէք	28—32½
» » » էն աշաղը	28—29
Բուսմէլի չըմէնտ. ազչմ գրնտ.	114—½
» » էն եիւքսէք	115—⅝
» » էն աշաղը	114—⅛

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԷԱՐԸ

Բէժի ազսիոնը Օս. լիր.	
Սիկարէթ Ա.	0—15
» Բ.	—66
Թրամվայ	5—87½
Ժուխանա	1—55
Օսլիկասիոն Թրամվայ	483—
Ասիւրանս	3—55
Գորբորասիոն	0,09,9
Գոմմէրսիալ	0,09,3
Լօրիօմ	53—50
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէդ	405—
Թրանսվասալ	135—
Բըսթրմ թասվիլսթը	476—
Գրէսի Ֆոնսիէ Էմիբսիէն	267—
Անասօլը չըմ ազսիոնը	10—27½

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ տան	ղրշ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարդը	108—05
Մէճիտիյէ	97—
Մսկիլիկ լիրասը	110—06
Ֆրանսըզ ալթունը	87—24
Բօլ	90—
Գրէսմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—57

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 28 փետրվար

Ոսկ. էհսամը Ոսկ. լիրասը	94—63
Օսմ. էհսամը գաբանտը	26—15
» » Բ	28—25
« » Գ	51—50
Օսմանլը Պանգասը	12—63
Մըսրը Տուլ. մութթահրէ	107—40
Պուլկար իսթիքրազը	82—
Դամպիս Բարիզ 3 այ վատէ	25—32½
Թրանսվասալ	5—50
Շարթբէթ	4—06

Բարիզ 28 փետրվար

Ֆրնա էհս. 4% ֆր.	101—40
Եէնի Օսմ. էհսամը գաբանտը	26—57
Բուսմէլի չըմէնտֆէրի	116—25
Օսմանլը Բէժիսի էհսամը	325—
» Պանգասը	565—
Դրէսի Լիոնէ	1068—
Իթալիա էհսամը	100—90

()—()—()—()—()—()—()—()—()—()

ՄԱՆԶՈՒՄԷՆԻՆ ԹԷՖԻՐԴԱՍԸ (72)

ՄԻՒԷԼԼԻՏԼԷՐԻ

ԷՖԻԼԷ ԴԷՆՍԼ ԼՈՒԻ ՖԵՐԴԻՖԷՍ

ՊԷՐ ՄԷՐՄԷՐԻՆ

Շիմտիքի հալինէ թէչէքիւրէ մէճալի օլանճագ մը։ Իքիսի պիրտէն այրըլմազա գարար վերմիշլէր իտի. սէպպիտէ (հագգր զէվճիյէթ) իտի. չիմտի օտա օրթատան գալդար. պու խուսուսը նա՛սըլ թէլագգր իտէճէք. մէմնո՞ն մը օլանճագ միւքէտտէ՞ր մի պուլունանճագ եօգսա չէպէնէ՞մի տիւշէէք։

Իչթէ չունալարը միւլահազա իտէրէք, տալաչմագտա իքէն. քէնտի խմինին թաթը սատա իլէ չարրըլարդընը իչիթտի, պաշընը չէվիրտիի վագրթ Մարքիզի գուլիպէնին բէնչէրէսինտէ կէօրտիւ։ Թրիպիւս՝ իչէրի կիրտի. Մարքիզ սորտու քի։

—Եարալը՞ մրսընրդ։

—Խաֆիֆճէ, Մատամ, պէնճէ էն ադիզ օլան պիր չէյի միւտաֆաա իտէրքէն եարալանտըմ. օ տա Բօվրէթ տիր։

—Բօվրէ՞թ մի զէվալը չօճուղա նէ՞ օլտու։

— Էօլիւմ թէչիլքէսինտէ իտի, մատամ. գըզըմ՝ մատմուազէլ Բաթէնրօնրն էլինտէ պուլունուեօրտը. գըզըմընն հաեաթընը պիր պաշգասընընն հաեաթընտեեիչմէք իսթէեօրտը։

— Անլաեօրում, անլաեօրում. Եարա՛սպի, պու գատրն իլէ նէ՞ եաքաճաղըզ. պիր աղ սիւքիւթտէն սոնրա։

— Շիմտի զէվալը չօճուղ թէչիլքէտէ տէեիլ ա։

— Խա՛յր, Ալլահա չիւքր հէր գուրթարմադ իսթէտիքէրիմ գուրթուլտու. Մ. Մարքի սիզի հիմեէ իմիէք իւզրէ, պուրատա պուլունճագ։

(Մարքի) սէօզի՝ օ միւտիշ մանզարաեի Մարքիզէ խաթըրլամաղա սէպէպ օլտուղունտան, կէօեա կէօրմէմէք իւզրէ։ Կէօզլէրինի դարտը, եաթաղընն իւզէրինէ տիւշտիւ։

Թրիպիւս՝ քէմալը հայրէթ վէ սիւքիւրէ սէյր իտիեօրտու։

Մարքիզ՝ նէ՞ տիւշինիւեօր։

Թրիպիւս նէ՞ տիւշինիւեօր։

Մարքիզին տիւշինտիքլերի՝ լը Քիւլլօնրն արապատա իքէն միւլահազա իթտիքլերի իտի։

Թրիպիւսին մութալէաթընը՝ եօգարըտա սէրտ իթմիշ իտիք։

Պու գատրընը սէվիեօր, նէ՞ օլանճագ, մուգապէլէ կէօրէճէ՞քմի։

Թրիպիւսին տուչար օլտուղը վէ օղրաչաղը չու հալին նէթիճէսի նէ՞նէ մինճէրը օլանճագ։

Շիմտիեէ գատար արզուսը՝ Լօրանսըն սէլամէթի իտի. իչ պու մէրթէպէեէ կէլտի. տահա նէ՞ եաքմալը քի, պիթիրն պիթիրին սէլամէթէ էրսին պիլմէեօր, խա՛յր պիլիեօր, ֆագաթ պիլտիեինի իճրա տէեիլ, ֆիքրինէն կէչիրմէեէ պիլէ ճէսարէթ իտէմէեօրտը։

Քէմալը սրտգ ու խիլուս իլէ Մարքիզին հալինէ պագէեօրտը. Լօրանս տօզրուլուպ, կէօզլէրինէն եաշ ագարտը հալէ, էլինի Թրիպիւսէ ուզաթտը, տէտիքի։

— Խիլուսը գալպէ, ուլուվվը ախլէգա սահիպսինիզ. Մ. Թրիպիւս, Մ. Թրէանատա պունանան էմին իտի. զիրա չիմտիեէ գատար սիրտէն տօղրու պիր տօսթ կէօրմէտիեինի սէօյլէմիշ իտի։

Թրիպիւսին սուչար օլտուղը վէ օղրաչաղը չու հալին նէթիճէսի նէ՞նէ մինճէրը օլանճագ։

Շիմտիեէ գատար արզուսը՝ Լօրանսըն սէլամէթի իտի. իչ պու մէրթէպէեէ կէլտի. տահա նէ՞ եաքմալը քի, պիթիրն պիթիրին սէլամէթէ էրսին պիլմէեօր, խա՛յր պիլիեօր, ֆագաթ պիլտիեինի իճրա տէեիլ, ֆիքրինէն կէչիրմէեէ պիլէ ճէսարէթ իտէմէեօրտը։

Քէմալը սրտգ ու խիլուս իլէ Մարքիզին հալինէ պագէեօրտը. Լօրանս տօզրուլուպ, կէօզլէրինէն եաշ ագարտը հալէ, էլինի Թրիպիւսէ ուզաթտը, տէտիքի։

— Խիլուսը գալպէ, ուլուվվը ախլէգա սահիպսինիզ. Մ. Թրիպիւս, Մ. Թրէանատա պունանան էմին իտի. զիրա չիմտիեէ գատար սիրտէն տօղրու պիր տօսթ կէօրմէտիեինի սէօյլէմիշ իտի։

— Մատամ, վագտալար պէօյլէ կէօսթէրիեօր. լաքին հէր վագթթ սիզինէ վէ Մարքի իլէ պէրապէր գալամատրմ։

— Էվվէթ, Մարքի հուզուրունուզտան ճէսարէթ քէսպ իտէրսի. սիզտէ կիթտինիզ.

— Պէլքիտէ սիզի տիլկիր իթտիմ։

— Խա՛յր, ֆագաթ զօրգուեօրտում. ազիմէթինիզտէն մագատա...

— Բէք միհմիմ իտի. էկէր Մարքինին էմրլերինէ իթտաթ իթմէք իտի. չիմտի տիզին իչուն, եէր եիւզիւնտէ սըղընճագ պիր եէր պուլունմահաճագը։

(Ազիմէթ) սէօզիւնին՝ էլպէթ Մարքինին Թրիպիւսի վասիյէթնամէեի նօթէրէ թէսլիմ իչուն կէօնտէրտիկինէ բահի օլտուղունը՝ օգուեանլարընմըզ անլամըշլար տբր։

Թրիպիւսին սօն սէօզիւնտէն Լօրանսընն հալինի թէսավվուր իտինիզ։

Մարքիզտէ կէօրիւլէն հայրէթ աւէամէթլերի՝ Թրիպիւստէն պու սէօզին իզահրնը թալէպ իտիեօր կիպի կէօրիւնիւեօրսը. Թրիպիւս՝ Մարքիզէ, թաթը պիր սուրէթտէ, Մարքինին վէֆաթընը անլաթարագ, մատմուազէլ Բաթէնրօնրն խանիլիեինի տախի իյզահ, սէրլէթինի քեամիլէն Լօրանա թէրք իլէ վասիյէթնամէեի տախի քէնտինէ թէսլիմ իթտիեինի պէեան վէ Պրիսին՝ վասիյէթնամէեի չալարընը վէ արալարընտա վուռդու պուլան մաճէրաեի վէ պունլարտան սոնրա, Բօվրէթին չալընմասընը վէ չաթօտա հիճում օլունտուղունը նասրլ իտպէր ալտրընը վէ մատմուազէլ Բաթէնրօնրն սոնրա կէսթէրտիեի ալչգալընը վէ Մալօնրն մաղարասընտաքի ֆաճիաեի թէմամէն հիքմետէ իթտի։

(Տէվ.)

ՈՒՐԱԽ
ԳԵՏՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՇՏԱՊԱԳԱՆՈՒՄ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ
ՑԱՌԱՅԵՍՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՍՍԵՌՆՏ ԿԱ ՑԱՌԱՅԻ
ՏԻՊԵՌԱՌՈՒՄ
ՎԻՃԱԿՈՒՆԻՎ 'Ի
ՀՕՍԱՍՏ

ՍԱԹԼԸԳ ԱՐՍԱ.

Պօղոսիկնեան Սարբեար Եէնիմահալլէսինեան Բազարպաշը գարաղօլը գուրպինեանի ճէսիմ արա, չէրաիթը մութէսիրլէ իլէ սաթըլաճաղընտան, արզու իսէճէք ղէվաթը, Շէրիֆ բաշա խանընտա, 32 Ն. օտայա վէ եախօտ մաթպուայա միւրաճաաթը իլան օլունուր։

ՁԻՅԼԱՆ

ՀԱԶԸՐ ԷԼՊԻՍԷ ԻԶՈՒՆ ՊԷՕՅԻՒՔ ՄԱՂԱԶԱ

ԶԱՐԻՖ, ՈՒՃՈՒԶ ՎԷ ՏԱՆԱՆԸԳԼԸ

Սուլթան Համամընտա եէնի աչըլան մէյտանա նազը, Բինթո խանընդն խարիճինէ, Ն. 2։

ՁԻՅԼԱՆ մաղազասընտա զարիֆ, տանանդլը, ալէա վէ հէր մէվսիմին մօտասընա վէ հիւսնը թապիաթա մուվաֆֆըգ՝ վէ հէր սինէ վէ վիճուէ ույկուն էրքէկ վէ գաբն վէ չօճուգ էլպիսէլերի մէվճուտ պուլունուր։

ՁԻՅԼԱՆ մաղազասընդն միէսոիսի Ռուբէն Մաղաքեան՝ պիր չօգ սէնէլիք թէճրիւպէլերինէն, միւշթէրիլերինն տախի խթիճաեէ իմմէնիի արզու իսէրէք, հէր պիր լիպաս իչուն օլ տէրէճէ ուճուզ վէ գապիւը իչինիրա ֆիթրատ թագտիր իմմիչ պիր քի, եէրլի՝ վէ էճնէպի հիչ պիր մաղազա քէնտիսի իլէ բէկապէթ էտէմէզ։

Միւհիթէրէմ միւշթէրիլէր՝ պիր թէշրիֆլէրինէ մէզքիւր հագգաթը թասարիգ պուեուրաճաղլար սրը։

Էմր պույրուլտուղը հալտէ, էօլչիւ իւզէրինէ զաեէթ եագբէնէզը էլպիսէլեր տախի իմալ օլունուր։

ԲԱԶԱՐԼԸԳ ԵՕԳ ՏԸՐ։

ՆԻՒՄԷՐՕՍԸ 2 ԴՐՇ. ՏԸՐ

ԲԱԶԱՐ կիւնլերի տախի ԱԶԸԴ սրը։

Ա՛ԻԻՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷՔՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիստէ Բլաս Վանտօմտա, 9 նօմէրօլու տարէի խուսուսի։

ՀԱԶԱՐԻԳ ՇԻՐԳԷԹԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ — 107,000,000 ֆր.
Սէկէնէն մագպուզաթը 21,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գէրմէթի 19,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄՐԻՐ ՇԻՐԳԷԹԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐԳԷԹ զաեէթ միւսաիա չէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր

ԷՕՄՐԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւթէէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն։

ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐԳԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպոլ Աժանը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա սրը։

ԶԳԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ�simՆՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորանցուցած է մամնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մացնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիլեոն՝ Օ վ0 Լէսիթին Պիլեոն անուանը դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մացնէ արեան մէջ, ջիղերը-ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ գեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ վ0 Լէսիթին Պիլեոն O vo-lécithine Billon առնեն։ Օ վ0 լէսիթին Պիլեոնը որ ամէնէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ԻԶՄԻՐԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՄԱՐ ՏՕՔԹՕՐ

Եթէ կ'ուզէք առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու ազատ սիկառի թղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Յովսէփ Էլակէօղլանի

ՏՕՔԹՕՐ

անուն բուն իտալական ամենարնտիր սիկառի թղթերը, որոնք եթէ ուրիշներէ ճչգրիտ առաւելութիւն մը ունին, այս է որ իր շահին մէկ մասը յատկացուած է տեղւոյս (Իզմիրի) Ներսէսեան Որբանոցին։ Ամէն Հայ զայն գործածելով, թէ՛ ուղղակի նպաստած կ'ըլլայ գթասիրական հաստատութեան մը և թէ իր պէտքը լրացուցած։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Վաճառատունը կը գտնուի նաեւ ուրիշ սիկառի թղթեր։

ԹԷՑ, ԹԷՑ, ԹԷՑ

Հնդկաստանի և Չինաստանի ամենարնտիր ԹԷՅԵՐԸ բերել տուած եմ։ Ցմահուան այս ցուրտ օրերուն շատ յարմար կուգայ ստամոքսներ տաքցնելու։ Անարատ և մաքուր։

Դիմեցէ՛ք անգամ մը միայն, ուրեմտոյ փոյթեռանդն պիտի վաղէ քինքին։

Այս տեսակ գործերու մէջ իմ ունեցած բաղմամեայ փորձառութիւնը կը բաւէ երաշխիք մը ըլլալ սիկառի թղթին և թէյին ազնուութեան։

կը ծախուին՝

ՄԵԾԱՐԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՐԱՆԱԿ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՂՔ

ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

Իզմիր, Բէյտարմաէրլար-Պազը ՅՈՎՍԷՓ ԷԼԱԿԷՕՂԵԱՆԻ

Վաճառատունը։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ս. ԴԱՒԹԵԱՆԻ «ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ»Ի Ը. պրակը։

Մամուլի տակ է Թ. պրակը։

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

TORONTO WESTERN LONDON 1851

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԷՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒԻՍՈՒՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851ՏԷ ԹԷՔՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարը մէճմուա	ֆունկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագէչ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա շիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԴԱՒՈՒԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Պահէճ Գարու, Անանիատի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա սրը։

ԻՄՊԱՐ.— Շէրիմիպլին էն մատուրճ Ֆրանսզ վէ Ալման գումբանիալարըն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթրընքի 125 % տիր։ Իյիթ պու հագիգաթ Ուէսթրընի բագիպլէրինէ թէֆէվվիւգ իթաիրմէյէ էն պէօյիւք թէէտինաթ սրը։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին Ս. ՊՈԼԻՍ Թանգարան

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քանալօկը ձրի կը զրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրտաքեաղ և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի սորին, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—ՊՊ. Լաքաբէռ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօտէն։
ՊՈՄՊԱՅ.— ՊՊ. Ապքար և Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կեռոն Արտիթի.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Ս. Մեծատուրեան։
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան։
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բսօվատալ։
ՁՄԻՐՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վանինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տինօ Յէրնանտէզ.
ԻՒՊԿԻՒԲ.— Պ. Մ. Քարուանսօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանսէլ Շիֆֆներ.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պեսարսեան Եղբարք։
ՏՐԱԳԻԶՕՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան. 24—10

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՇԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՅԻ. 750000

1899տա մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթաը պէտէլի ֆրգ.		19,534,276
» » եանկըն » » »		460,267,203
» » » » բրիմի »		1,433,965

Էօմիւր էտէրէք վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտիլ չէրաիթ իլէ սիկուրթա ագատ էր

Եանկըն տարին հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա ագատ իտէր։

Նէտիճէսի տարբերութիւն մը, էվրագը նագտիէ վէ վաքտ սիկուրթաարը գապուլ իտէր։

Հիսէստարանա՝ 1896տա 18½ %, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմէթիւթ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերի (Տէրսաատէթէ Դրէտի Լրօնէ, Անկլօ Աւսթրիան Պանգ, Սօֆեատա Պանգ Նատիօնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչիւն միւտատա վէ միւթէպէր քէֆալէթի աճէնթէր արանըլըյոր Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէկպանի ասգագ, Ճէտիտ խան

Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆէթթիշ.— Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւսիպլէյն՝ օն պիր սէնէ մուգատատէմ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէտէն պա չահատէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ զայրէթ ու խթիգամէթիյէ վէ քէսին հիւսնիւ թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ, էրպապը նամուս վէ ույագաթտան վէ պիրինճի սընըֆ տաւա՝ վէքիլէրինէն մաարուֆ պիր զաթ սրը։

Գէնտիլերի՝ հէր նէվ Շերի, Հուգուգ, ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէօճէտ իսէր։

Պիր մէպլաղը մալիսմ մուգապիլինէ ալթը այրգ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապուլ իսէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանամալիսմամ ալմագ խթէեէնլերէ պէյէտ նը բէյ վէ իթթալը մալիսմամտան գաչընմագ։ Էքսէր տավալարտան բէյնին իճրէթի ալմատրը կիպի, բէք չօգալարընընա սուլէյն թէվիյէտէ գուսուր էյլէմէզ։ Սապահլարը տաաթ 2—6եա վէ ագշամլարը տախի 9—11է գատար եազըխանէսինտէ պուլունուր։

Իտարէխանէսի՝ Պազը Ալի ճատաէսինտէ Մուսուլխանընտա 22,23 վէ 24 նուամբրօլը օտալար սրը։

ԲԷՐԱ

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱԳՐԻՒ՝ առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու առողջարար սիկարի թուղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պիրէրեանի

ԲԷՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

անուն բուն գաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն առաւելութիւն մ'ալ ունին, գաղղիերէն և տանկերէն Բելճայի գուռնաւոր քարտէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեղրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զէմպիւլլի խան, Կարապետ էֆ. Պիպէրն եանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յաճախորդաց յանձնակատարներուն ԳԺՈՀԱՅՈՒԹ ՁԵՂՔ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեղծելին զգուշացիք։

Գ. ԷՄՐ ԽԱՆԻ ՎԷ ՇԻՐԷԳԵԱՆԸ

ՊԷՅՏԻՒՐ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷՐՍԶԻԹՍՍԸ

Սթանպոլտա Սուլթան Համամընտա Թօպալեան խանընտա Ն՝ 24

Էլպիսէ մաղազալարը միյանընտա էն էակի վէ էն ղիեատէ էմնիյէթլի վէ չէօրէնլի օլան Թօպալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընդն էակի նամ վէ չէօրէթի վէ իւնվան վէ սէքսանը տալա թէպտիլ օլունմամըշ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Երմէնեան պիր դաթ տանա ինգիլպաթ վէ ինթիզամը իտարէի իսթիքամալ իլէ միֆթէգ իսէր տիր։

Թօպալեան խանընտաքի մաղազա միւտատէմէրինէն պազրլարընդն օ ճիվարտա մուխթէլիֆ խամէրը իչն միւսթէտէտ ազմըշ օլտուգլարը էյէ պիսէ մաղազալարընդն՝ Թօպալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ ասլա վէ զաթան իչթիրաք վէ մինաաս սիպէթի վէ իրթիպաթլարը օլմասընդն, միւհիթէրէմ միւշթէրիլերիմիզին իղթալ օլունմաեարագ Թօպալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւրաճաաթ իթմէյէրի թավսիյէ վէ իլան օլունուր։

ՅԻԵԼԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

)(125)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՖԷԹԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԼԽՊ ՅՈՎՍԷՓԻՆ ԿԵԱՆԳԷ

ԷՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Զ.

Ամէն եղանակի մէջ հարսնիք չի կրնար կատարուիլ Հնդկաստանի մէջ, ուր ժողովուրդը մեծ աւելորդապաշտութեամբ կը վերաբերուի չար ու բարի օրերուն։ Բուրմերը պատգամ հարցուցած էին և կուռքերէն՝ իրենց ստացած պատասխանին համեմատ որոշած էին օրն, որ բարեբաստիկ պիտի ըլլար ամէն ամուսնացողի համար։

Ռաճա Սինկ հարսնեակը իշխանը ջերմեռանդ կռապաշտ մըն էր և հնու հպատակ՝ Պրահմիններու քմահաճոյքին. հետեւաբար անոնցմէ ստացած պատգամին համեմատ տեսաւ հարսանեկան տպարաստութիւնները և վերջապէս հրաւիրակներ զրկեց սրբ Սրմսրնի ընտանեօք իրենց հարսնիքը պատուելու։

Հարսնիքին առաջին մասը աւարտած էր արդէն, ուր մասնաւոր հրապոյր պիտի չգտնէին Եւրոպացիները։ բուն ձեռնտուութեան գիշերը՝ Յովհաննէս, կուսակալին հրամանով, ընկերացած տիկին և օրիորդ Սէմսընի, երեքը մէկէն փառաւոր կառք մը նստելով դէպի հարսնատուն դիմեցին։ Ն. Վսեռութիւն պատշաճ չէր սեպած անձամբ երթալ և քարտուղարը կը զրկէր փոխանորդաբար։

Բայց Հնդիկներու բնակավայրը բոլորովին կը տարբերի Պոմպայի ծովեզերեայ մասէն որ գրեթէ եւրոպականացած է և աւելի խառնուրդ մըն է արեւելեան ու արեւմտեան կեանքի։ Բուն Հնդկաստանը բնիկներուն թաղն է ուր առաջին անգամ պատեհութիւն կ'ունենայինք այցելել Պէնթրիս ու մարը, իսկ Յովհաննէս արդէն մէկ քանի անգամ շրջագայած և գաղափար գոյացուցած էր Հնդկական իսկատիպ կենցաղին վրայ որ շատ մխիթարական չէր թուեր։

Գիշեր էր երբ կառքը առաջացաւ Հնդիկներու փողոցին մէջ, ուր խուժդուժ աղմուկի ու վայրագ պոռչուքի դիւային արձագանգներ լսելի կ'ըլլային մուտքի առաջին քայլէն իսկ։ Բաբերպատեհ առիթէն ու երջանկաբեր օրուան շնոյհներէն օգտուելու բարեմասութեամբ, ստուար թուով Հնդիկներ այն շաբաթուան յետագայ էին իրենց հարսնիքներն և այս առթիւ ոգեւորութիւնը մեծ էր ամէն տեղ։ Ամէն քայլափոխի հարանեկան թափօր մը դուրս կ'ելլէր փողոցին անկիւնէն և հարարաւոր կէտամերկ ջահակիրներ այլազան ու տարօրինակ ջահերով, կանթեղներով ու լուսատու գործիներով բեռնաւորուած կ'ուստոստէին, կը ցատկռտէին, ջահերը իրարու կը զարնէին ու կը պռաւային իրենց կոկորդը պատռելու աստիճան ուժգնութեամբ։ Ասոնք թափօրին առաջին մասն էին, որոնցմէ ետք կուգային նուագածուները լայն վիթխարի թմբուկներով ու խոշոր լուսնաձեւ փողերով որոնց սրտաճդրած կոշտ աղմուկն ու տաղտկալի զողանջը, միտնալով ծնծղանելու, դոփերու և ջուրթակներու նուսգին, դժոխային եղանակ մը առաջ կը բերէր որուն ազդեցութենէն սոսկալով Տիկին Սէմսըն.

—Այս սկզբնաւորութիւն, նախանձելի ժամանց մը չի խոստանար մեզ, ըսաւ, հիմակ ուրեմն իսկ գլուխս ուռեցաւ, այս ի՛նչ վայրենի տեսարան, ի՛նչ խաժամուժ ամբոխ։

—Ի՞նչ կ'ըսէք, Տիկին, Հնդիկները կը պարծին այս երաժշտութիւնով և կ'ըսեն որ աշխարհի մէջ չկայ եղանակ մը որ հաւասարի իրենց նուագածութեան։

—Իմ մասիս սիրայօժար իրենց կը նուիրեմ այս պարծանքը, եւ շատ ուրախ կ'ըլլամ եթէ քիչ մը նուազ գլուխս ցաւցընեն։

Սէմսընեաներու կառքը ստիպուած էր կենալ, ճամբայ տալու համար թափօրին որուն առաջին երկու հատուածներուն յաջորդեց խումբը ձիաւորներու։ Շլացնող հագուստներ ամբողջ ձիաւորներուն վրայ համակ ոսկեթել, եւ ասեղնանկար և ճաճանչաւոր, որոնց փայլը կը տասնապատկուէր գիշերուան մթութեան մէջ, ջահերու ակնախտիղ լոյսերուն ազդեցութեան տակ։

Ասոնցմէ ետք կու գային բուն իսկ հրաւիրեալներ, ազգականներ ու յարգի անձնաւորութիւններ, շքեղ կառքերու մէջ բազմած՝ որոնց ճոխութիւնն ու փայլը բոլորովին մառցնել կու տար ձիաւորներու պերճանքը։ Գոհար, մարգարիտ, կարկեհան, յակինթ առատութեամբ ցանցնուած էին հագուստներուն վրայ հարսնեւորներուն որոնց ամենաթեթեւ մէկ շարժումն իսկ հազարաւոր ճաճանչներ կը ցրցքէր կառքերուն մէջ։

Կուսակալին ամուսինն ու աղջիկը չի կրնալով իրենց հիացումը զսպել, ապշած մնացին, իրարու մատանիլ ընելով Թանկագին պերճանքն ու հազուագիւտ քարերը հարսնեւորներէ մէկէն կամ միւսին։

—Ասիկայ ալ պատուաւոր անձնաւորութեան մը հարսնի՞քն է արդեօք, հարցուց տիկինը։

—Միշնակարգ ընտանիքի մը պէտք է ըլլայ, պատասխանեց քարտուղարը։

—Ըսել է հրաշալի՞ներ պիտի տեսնենք Ռաճային հարսնիքին մէջ։

—Անշուշտ, արդէն օր աւուր կը չափազանցեն ծախքին մեծութիւնը։

Թափօրը անցաւ, առանց գիտնալու ներկայութիւնն կուսակալին ընտանիքին որ չէր ուզեր աղմուկ յարուցանելով անհանգիստ ընել ժողովուրդը ու պարզ եւրոպացի ուղեւորի մը պէս, համեստորէն հանդիսատես կ'ըլլար։ Վերջին կառքն ալ անցաւ ծանր ծանր որ ամենէն շքեղն էր ու փառաւորը։ Փեսան ոսկեճամուկ զգեստով ու ականակուռ սաղաւարտով պճնուած, բազմած էր անոր մէջ։ Բայց հանդիսականներուն անկարելի էր անոր երեսը տեսնել. գլուխը ծածկուած էր նուրբ մետաքէ շղարշով մը, ծանրագին քարերով ընդելուզուած, ինչ որ կը ծածկէր դէմքը փեսին, կարծես աւելի խորհրդաւոր գոյն մը տալու համար արարողութեան։

Այս թափօրը մինակ չէր սակայնը ամէն փողոցէ անոր նման թափօրնե՝ կ'ելլէին, զորոնք ճեղքել անցնել թէև դժուար չէր Սէմսընեներու կառքին, բայց Պէնթրիս շարունակ կ'աղաչէր մօրը որ թոյլտուութիւն ընէ ամէն մանրամասնութիւններն ալ դիտելու այս ինքնատիպ հարսնիքներուն։

Ջահերուն, ճարպերուն, ուռճիններուն կծու հոտը, խաժամուժին գոռում գոչումն ու նուագարաններուն բամբ ձայնը անջինջ յիշատակ մը թողուցած էին կուսակալին փափկակեաց ընտանիքին վրայ որոնք վերջապէս առաջանալով հասան մօտերը Ռաճային բնակարանին, ուր այլեւս կարելի չէր շարժիլ, այնչափ հոծ էր բազմութիւնը հարսնեւորներուն։

Փողոցները ծածկուած էին ամբողջ թանկագին ցիսիներով, գորգերով որոնց վրայ համակ սպիտակ հագած քուրմեր կրօնական ընթերցումներ կ'ընէին հրապարակաւ։ Հասարակ ժողովուրդը գետնի վրայ ծունկ չոքած կատարեալ ջերմեռանդութեամբ կ'ունկընդրէր այս ընթերցումներուն, հոգեկան յագեցումի զմայլանքներ արտայայտելով կուռքերու պաշտօնեային հանդէպ։

(Շարունակ.)